Гарантыі Кебіча былі ліпавыя (стар.4)
Сьпіс тэлефонаў адміністрацыі прэзідэнта (стар.6)

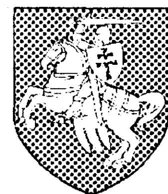

СВАБОДА

Год заснаваньня 1902
Выходзіць з 1990
Галоўны рэдактар Ігар Гермянчук
Заснавальнік Павел Жук
Выдавец "Газэта СВАБОДА, Ltd."
Наклад 93 000
Адрас рэдакцыі:
220088, Менск, вул.Іванаўская,56
Тэл./факс 362441

24 лістапада 1995 г. №53 Кошт свабодны

Ці дадуць эфір партыям?

Кіраўнікі сямі палітычных партыяў Беларусі зьвярнуліся да прэзідэнта Лукашэнкі і кіраўніцтва нацыянальнай Тэлерадыёкампаніі з просьбай прадаставіць у бліжэйшыя дні перад першым і другім турамі галасаваньня эфірны час прадстаўнікам партыяў для абнародаваньня перадвыбарчых платформаў.

Ад Беларускага народнага Фронту эфір возьме Сяргей Навумчык, ад Партыі камуністаў Беларусі – Анатоль Лашкевіч, ад партыі "Надзея" – Рэгіна Давідовіч, ад Партыі ўсебеларускага адзінства і згоды – Дзьмітрый Булахаў, ад Грамадзянскай партыі – Барыс Луцэнка, ад Аб'яднанай дэмакратычнай партыі – Міхась Пліска і ад Беларускай сацыял-дэмакратычнай Грамады – Міхась Чарняўскі.

Прыкметна, што ўсе названыя асобы не зьяўляюцца кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савету, а значыць на іх не распаўсюджваецца ўказ прэзідэнта пра так званыя роўныя магчымасьці.

Павет

Лукашэнка выклаў 5 тысяч даляраў за выратаваньне камуніста

"Я ні ў чым ня каюся і выказваю падзяку прэзідэнту Беларусі і беларускім уладам за сваё вызваленьне", – заявіў карэспандэнту СВАБОДЫ беларускі грамадзянін Іван Кучараў, які 20 лістапада быў вызвалены з літоўскай турмы, дзе яго ўтрымлівалі пад следзтвам за ўдзел у падаўленьні літоўскіх дэманстрацыяў у 1991 годзе.

Як стала вядома СВАБОДЗЕ, вызваленьне камуніста Кучарава адбылося па прамым хадайніцтве беларускага прэзідэнта. Прыкладна месяц таму Аляксандар Лукашэнка накіраваў скандальнавядомы ліст на імя літоўскага прэзідэнта А.Бразаўскаса, у якім пагражаў Літве пагаршэньнем беларуска-літоўскіх дачыненьняў у выпадку, калі Вільня ня вызваліць Івана Кучарава. Цяпер жа беларускі прэзідэнт выразшыў напросту выкупіць беларускага камуніста. Амбасадар Беларусі ў Вільні Яўген Вайтовіч адмовіўся назваць канкрэтную суму, за якую выкупілі Кучарава. Але, як паведаміла СВАБОДЗЕ крыніца з беларускага Міністэрства замежных справаў, Кучарава вызвалілі пад заклад у 5 тыс. даляраў і распіску, дзе ён гарантуе зьяўленьне на судовы працэс па першым запатрабаваньні літоўскай пракуратуры. Раней літоўскі бок патрабаваў за вызваленьне Кучарава 50 тыс. даляраў.

Па словах Яўгена Вайтовіча, вызваленьне Кучарава адбылося яшчэ і з прычыны таго, што ён хворы на рак. Зараз Кучараў знаходзіцца на кватэры сына ў Менску.

Я.П.

Толькі Беларусь ня выканала Дамову

Згодна з Дамовай аб звычайных узброеных сілах у Эўропе, 17 лістапада пачаўся 120-дзённы пэрыяд пацьверджаньня канчатковых узроўняў баявой тэхнікі. З гэтай нагоды ў Беларусі знаходзяцца дзьве інспэкцыйныя групы з Вялікабрытаніі і Францыі.

Як паведамілі ў Нацыянальным агенцтве па кантролі і інспэкцыях, Беларусь ня выканала ўзятыя на сябе абавязацельствы. На трэцім этапе (дадзеныя на 22 лістапада) парэзана толькі 93 танкі (замест 570), 136 баявых браніраваных машынаў (замест 440) і ніводнага з 46-ці самалётаў. Краіны-удзельніцы гэтай Дамовы згадзіліся працягнуць для Беларусі тэрміны скарачэньня зброі да 26 красавіка 1996 года. Так паведаміў намесьнік міністра замежных справаў Андрэй Саньнікаў, які нядаўна па гэтай праблеме знаходзіўся ў Вене. Ён сказаў таксама, што "Беларусь не фігуруе як парушальніца Дамовы, хаця такое магло здарыцца". Андрэй Саньнікаў запэўніў, што "цяпер нашыя адносіны да Дамовы будуць больш сур'ёзнымі".

Тым часам у рэдакцыю СВАБОДЫ паступаюць прэс-рэлізы замежных пасольстваў, якія паведамляюць пра канчатковае выкананьне Дамовы іхнімі краінамі. Напрыклад, амбасада Чэхіі інфармуе, што "6 лістапада ліквідаваны апошні "наднарматыўны" танк. На працягу апошніх 4 гадоў Чэская Рэспубліка зьнішчыла 1178 баявых танкаў, 1495 артылерыйскіх сістэмаў, 1622 баявыя бронемашыны пяхоты і 64 баявыя самалёты. Колькасны склад войска Чэхіі скарацiўся ад 106 тыс. чалавек да 65 тыс."

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Гасіць агонь зьехаліся пажарныя з трох абласьцей

У Карэлічах на ільнозаводзе здарыўся пажар. Утаймаваць агонь зьбольшага ўдалося толькі праз 13 гадзінаў, а ліквідоўваць наступствы пажару давялося яшчэ трое сутак.

З гэтай мэтаю зьехаліся пажарнікі з Карэлічаў і раёну, прыбылі 4 машыны з Ліды, а таксама спэцтэхніка з Навагрудку, Гарадзеі, Стоўбцаў і нават з Баранавічаў і Нясьвіжу. Паводле папярэдніх падлікаў, у сховішчы з 670 тонаў ільняной сыравіны згарэла 500. Лён гарыць амаль як порах, і яго практычна немагчыма пагасіць. Па афіцыйных зьвестках, страты склалі 250 млн. рублёў. Неафіцыйна называецца лічба ў 3-4 разы большая. Дзякаваць Богу, не дапусьцілі, каб агонь перакінуўся на суседнія сховішча з дзьвюма тысячамі тонаў лёну. Адна з вэрсіяў сьледзтва – падпал быў учынены наўмысна.

Антон БАЗЫЛЕВІЧ

Кожны агітуе на свой капыл

Цяперашніх кандыдатаў па-ранейшаму можна падзяліць на некалькі вялікіх групаў: камуністы, БНФ, дэмакраты-цэнтрысты і незалежныя.

Аграрыі, нягледзячы на ўсе іхныя заявы, ужо ў траўні фактычна вычарпалі патэнцыял павялічэньня колькасьці сваёй фракцыі. Прэзідэнцкім "вертыкальшчыкам" у сталіцы і буйных гарадах таксама амаль нічога ня сьвеціць.

Самай масавай, але аднačасова і самай рознакаляровай і малапрадказальнай часткай прэтэндэнтаў у Вярхоўны Савет зьяўляюцца незалежныя кандыдаты. Для палітычнага аналізу беспартыйныя ўяўляюць найбольшую складанасьць – у іхных улётках цяжка знайсьці палітычную пазіцыю магчымага дэпутата. Лозунгі пераважнай большасьці незалежных кандыдатаў не даюць магчымасьці распачаць якую-небудзь дыскусію. "Я за барацьбу са злачыннасьцю і карупцыяй, за надзейную сістэму сацыяльнай абароны, за дастойную пэнсію, за магчымасьць працаваць і зарабляць". А хто ж супраць? З гэтага пераліку штампаў застаецца загадкай, якім спосабам дэпутат стане забясьпечваць сваім выбаршчыкам "дастойнае жыцьцё".

Затое амаль усе незалежныя кандыдаты (асабліва бізнэсмэны) распаваядаюць найперш не пра сваю праграму, а пра сябе самога. Гэты агітацыйны ход мае вельмі слушны псіхалагічны разьлік – людзі любяць пераможцаў, тых, хто дасягнуў чаго-небудзь у сваёй галіне. Таму беспартыйныя прадпрымальнікі, лекары, настаўнікі, дырэктары большую частку сваіх агітацыйных улётак запаўняюць яркім апісаньнем уласнай біяграфіі ды творчых і працоўных посьпехаў. Некаторыя ж самыя заможныя бізнэсмэны раптоўна дэманструюць непараўнальную "сьціпласьць" і даюць выказацца пра сябе іншым асобам. За аднаго з прадпрымальнікаў ва ўлётцы агітавалі слесар-электрык, дырэктар сярэдняй школы, пэнсіянэр, старшыня калгасу ("Шкада, што мы ня можам удзельнічаць у выбарах па вашай гарадзкой акрузе. Абавязкова аддалі б свае галасы за...") і першы намесьнік мясцовага райвыканкаму, дзе кандыдат падараваў райсабесу два сучасных кампутары.

Нават камуністы ў сваёй перадвыбарчай агітацыі не кіруюцца якой-небудзь абавязковай прапагандысцкай схемай – кожны агітуе на свой капыл. У адных палітычная праграма не нясе фактычна ніякай ідэалагічнай нагрузкі –"простая і даступная", як ва ўсіх. Некаторыя з прадстаўнікоў ПКБ у сваіх улётках і зваротах да выбаршчыкаў нават аніводнага разу не ўжываюць слова "камуніст" ці "камуністычны". Іншыя ж, асабліва з пралетарыяту, проста захопленыя духам ідэйнасьці і партыйнасьці: "Толькі камуністычная партыя – адзіная надзея ў барацьбе супраць набліжэньня панаваньня капіталізму, прадажнасьці, бясправя працоўных, уседазволенасьці тых, хто трымае ўладу". Такіх камуністаў не было нават у КПСС. Відавочна, што зараз ПКБ не зьяўляецца ідэйным маналітам, аб'ядноўваючы як зацятых бальшавікоў, так і людзей, якія выкарыстоўваюць партыю ў якасьці трампліну ў парламант.

Апошняя значная навіна з лагеру БНФ: у Смаргонскай акрузе, дзе балатуецца Зянон Пазьняк, даволі нечакана зьняў сваю кандыдатуру кандыдат ад камуністаў сп.Батурын. Такім чынам, у лідэра Фронту зараз застаўся ўсяго адзін супернік. Баюся памыліцца, але здаецца, што прадстаўнікі БНФ пакуль не выяўляюць шырокай перадвыбарчай актыўнасьці – можа, спадзяюцца на другі тур?

Іншая справа – сацыял-дэмакраты. Іхны плакат – "дзяржаве – парадак, людзям – справядлівасьць" сустракаецца ў горадзе часцей за любую іншую палітычную рэкламу, а кароткая ўлётка СДС ужо сапраўды ўвайшла ў кожны дом. "Обуздать капитализм и очеловечить социализм" – гэтыя пранікнёныя, але загадкавыя словы льюцца ў сэрцы нашых выбаршчыкаў.

Дарэчы, беларуская мова ў перадвыбарчай барацьбе аказалася мовай "нон-грата" (непажаданай). Напрыклад, змагары супраць "шокавай тэрапіі" і "скоропалительной" прыватызацыі (маю на ўвазе сацыял-дэмакратаў) у сваіх агітацыйных матэр'ялах карыстаюцца выключна расейскай мовай. Эх, Грамада!.. Нават некаторыя кандыдаты ад Фронту дэманструюць своеасаблівы моўны плюралізм: на іхных улётках з розных бакоў сустракаецца аднолькавы тэкст на дзьвюх мовах.

Алесь ГАНКОВІЧ

ПАДРАБЯЗНАСЬЦІ

Стрэлы ў «Опелі»

Былы ўпаўнаважаны КДБ па Гомельскай вобласьці Сяргей Музычкін прызнаў сябе вінаватым у забойстве бізнэсмэна Верашчагіна.

СВАБОДА пісала пра гэта 4 лістапада. Цяпер нам сталі вядомыя падрабязнасьці.

37-гадовы гэбіст расправіўся са сваім крэдытарам, якому быў вінаваты 20 тыс. даляраў, у джэймсбондаўскай манэры: не выходзячы са свайго Опеля з нумарамі 0099 ЕА. Адна куля прашыла Верашчагіна навылёт, другая засталася ў целе ахвяры. Пазьней гэтая куля стала доказам таго, што стралялі ў намесьніка дырэктара МП "Беларусь" менавіта з табельнага "Макарава", які належаў маёру Музычкіну.

Забойства было ўчынена 8 ліпеня на шашы Гомель-Жлобін каля мястэчка Хальч (за 15 км да Жлобіну). Тут у лесе ўпаўнаважаны і пакінуў цела забітага, закідаўшы яго галінамі ды зямлёю. Ён планаваў пры зручным выпадку вярнуцца і схаваць труп больш надзейна. Але 11 верасьня цела Верашчагіна знайшоў мясцовы жыхар, які зьбіраў у лесе грыбы.

Якой жа была прычына забойства? На гэтае пытаньне С.Музычкін цяпер адказвае проста: пазычыў 20 тыс. даляраў на будаўніцтва катэджу, а разьлічвацца не было чым, вось і давялося вяртаць крэдыт сьвінцом. Але ці ўсё так проста ў гэтай справе, як хоча выставіць забойца? Калі б ён адразу планаваў забойства, то не траціў бы грошы на будоўлю. Атрымліваецца, што беручы крэдыт, упаўнаважаны КДБ разьлічваў на нейкі вялізны прыбытак. На які? Няўжо на легальны заробак? Наўрад ці, бо ягонай зарплаты ў два мільёны магло хапіць толькі на тое, каб сям'я ня пухла з голаду. Спадчыны ён таксама не чакаў. Застаецца толькі вэрсія нейкіх левых "ганарараў". А за што можа ўпаўнаважаны КДБ атрымаць "ганарар"? Напрыклад, шмат людзей бізнэсу зацікаўленыя ў канфідэнцыйнай інфармацыі, у "даху", які пры жаданьні можа гарантаваць прадстаўнік сілавога ведамства.

Музычкін зараз "косіць" пад дауўжніка, якому нічога не заставалася, як разьлічыцца з дапамогай зброі. Яму нават вельмі патрэбны гэты 101-ы артыкул КК РБ – звычайнае наўмыснае забойства.

Толькі, ці звычайнае?

Алесь ПАЎЛОВІЧ

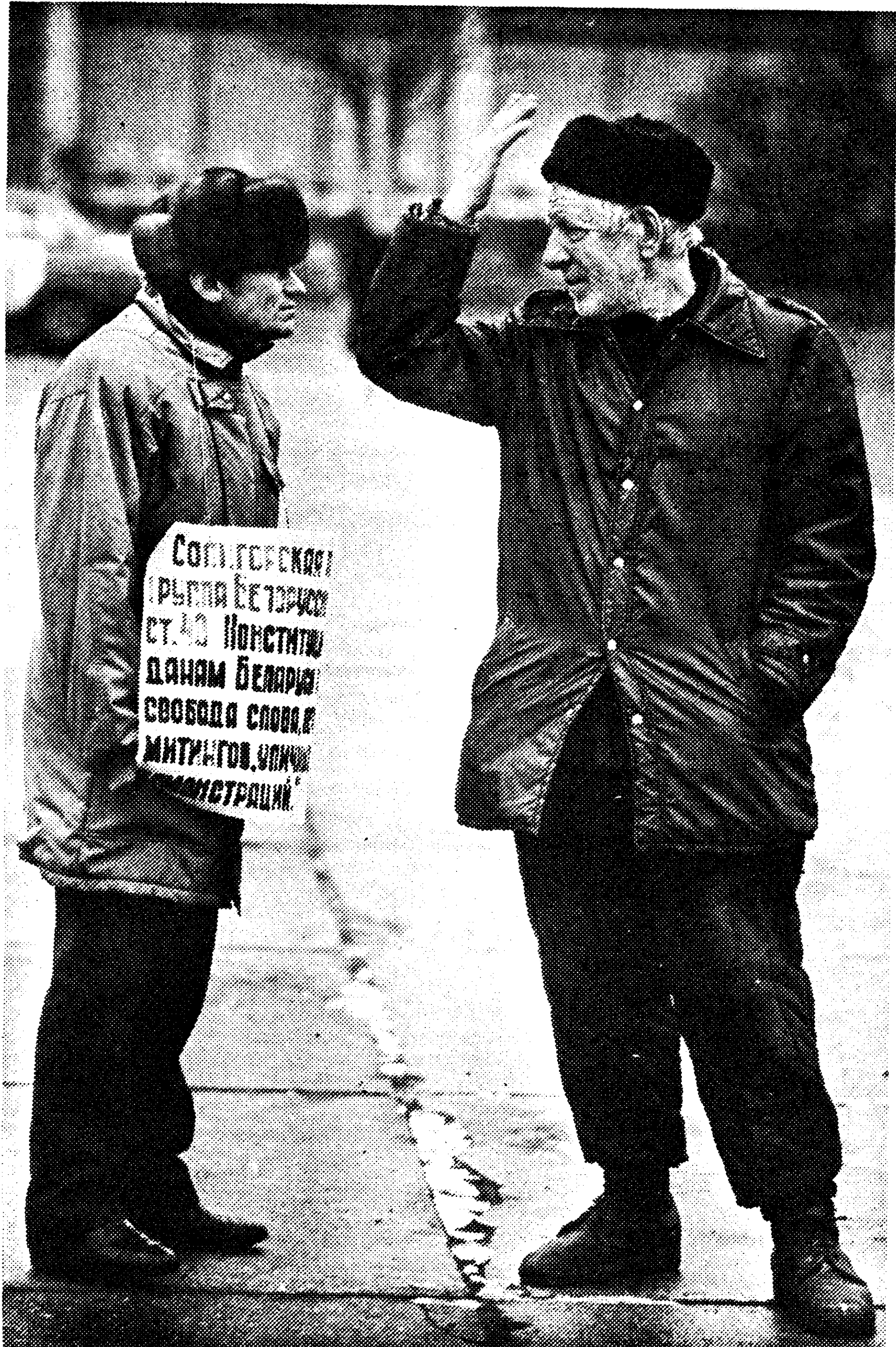

НА ЗДЫМКУ: *Салігорск. Падпісчык газэты "Народная воля" спрабуе дамагчыся ад уладаў, каб яму дастаўлялі любімую газэту.*

▪Падпісчыкі СВАБОДЫ рэгулярна атрымліваюць газэту па аўторках і пятніцах
▪Аўторкавы нумар СВАБОДЫ ў кіёсках не шукайце – "Саюздрук" адмаўляецца браць яго ў продаж
▪Раім тэрмінова аформіць падпіску
▪Падпіска на СВАБОДУ прымаецца ва ўсіх паштовых аддзяленьнях да 30 лістапада

Прэзідэнта аблажылі...

Ужо ня толькі на захадзе, але і на ўсходзе

Апошні прэзідэнцкі даклад, як і ўсе папярэднія, даволі цяжка камэнтаваць па гарачых сьлядах. Па-першае, як заўсёды ён вельмі блытаны: ў адным месцы можна знайсьці супярэчнасьць таму, што сказана ў другім. І так бясконца. Па-другое, надрукаваны ў дзяржаўнай прэсе тэкст вельмі моцна адрозьніваецца ад таго, што цярплівыя людзі маглі чуць па радыё ды тэлевізарах, бо прэзідэнт мае звычку рэгулярна адыходзіць ад падрыхтаванага тэксту. Потым паспрабуй спаслацца на словы прэзідэнта, якія нідзе не надрукаваныя!

Аднак і каштоўнасьць гэтых "імправізацый" – неверагодная, бо ў палемічным запале (прэзідэнт заўсёды ня проста выступае, а спрачаецца) Лукашэнка расказвае тое, што старанна хавае ўся ягоная ідэалагічная служба. Вось і ў аўторак прэзідэнта раптам панесла ў той бок, куды сп.Замяталін ды ўсе ягоныя службы нават баяцца зазірнуць. Гаворка ідзе пра цяжкасьці ў адносінах з усходам, якія, аказваецца, ня лепшыя за адносіны з захадам. Раптам Лукашэнка абмовіўся пра абструкцыю, якую ўчынілі яму ўсходнія палітыкі ды прэса. Ён адчуў сябе ў аблозе. Але, калі стаўленьне да яго заходніх палітыкаў не зьявілася нечаканасьцю, то атрымліваць абразы з усходу сапраўды балюча.

Нагадаю апошнія падзеі. Па зьвестках з дасьведчаных крыніцаў, у Нью-Ёрку на сьвяткаваньні 50-годзьдзя ААН беларускаму прэзідэнту быў учынены сапраўдны дыпламатычны байкот: ні адзін з кіраўнікоў буйнейшых краінаў не пажадаў з ім сустрэцца. Аб гэтым сьведчыць і вынік: беларускі прэзідэнт у ЗША сустрэўся толькі з некаторымі прэзідэнтамі краінаў СНД, з кіраўніком другараднай эўрапейскай краіны Партугаліі, з прэм'ерам Ізраіля Рабінам (цяпер ужо нябожчыкам), да якога ён прабіўся дзякуючы выключна паслугам Міхаіла Фарфеля, які пасьля "ўзнагароды" у выглядзе непрызначэньня на пасаду пасла зьлёг з інфарктам у шпіталь. Варта запытацца: ці трэба было ляцець на асабістым самалёце ў Нью-Ёрк, каб там сустрэцца з прэзідэнтамі Украіны ды Казахстана? Для Лукашэнкі прарыў дыпламатычнай блакады бачыўся ў адным – хаця б пяціхвілінная размова з прэзідэнтам ЗША Клінтанам. Але той не аказаў яму такога гонару. Дакладна вядома, што калі беларускі прэзідэнт у шэрагу іншых кіраўнікоў пацiскаў Клінтану руку на прыёме, які ладзіў урад ЗША, ён пасправаваў дамовіцца на асабістую размову, але атрымаў шчырую клінтанаўскую ўсьмешку і словы "адносна пратаколу" ў адказ, што на дыпламатычнай мове азначае "бывайце здаровыя". І зьдзіўляцца гэтаму няма чаго. Пасьля забойства двух амэрыканскіх паветраных падарожнікаў рэйтынг Лукашэнкі ў цывілізаваным сьвеце надзвычай нізкі. Не спрыялі росту ягоных "акцый" і стасункі Беларусі з Іранам ды Іракам. Час казаць пра дыпламатычную катастрофу. Вось чаму зараз беларускія дыпламаты атрымалі загад усімі магчымымі сродкамі ратаваць "твар" беларускага прэзідэнта і дамагаюцца, каб хоць нехта запрасіў яго да сябе з візітам. Але эўрапейскія кіраўнікі ў чаргу з гэтай мэтай накуль не становяцца. Гэта – пра аблогу з захаду.

Аднак і на ўсходзе становішча не бліскучае. Расейскія газэты ды тэлебачаньне зусім не дэманструюць нейкую асаблівую прыхільнасьць да беларускага лідара. Да яго ставяцца як да звычайнага палітыка, які пакуль дае больш падставаў для крытыкі, як для пахвалаў. А Лукашэнку так хочацца любові. Ну хаця б павагі за прарасейскі курс, за славянскія матывы. Пакуль ён не дачакаўся прызнаньня сваіх выключных заслугаў перад славянскім сьветам у расейскіх СМІ. Але чаму на яго раззлаваліся і расейскія палітыкі? Жырыноўскі днямі па тэлебачаньні параўнаў Лукашэнку з "калгасным конюхом" і папярэдзіў расейскіх выбаршчыкаў, каб былі ўважлівымі, не абралі такіх жа дэпутатаў у Думу. Уявіце, гэта ж якая абраза, па-першае, ад калегі-папуліста, па-другое, ад чалавека, якія ўжо ня першы год у вялікай палітыцы. Калі Жырыноўскі дазваляе сабе такія выказваньні, то значыць, гэтак жа ставяцца да беларускага прэзідэнта і ў ельцынскім асяродку, а Вольфавіч толькі спрабуе іх усіх, як заўсёды, пераплюнуць.

Пацьверджаньнем такой высновы стала нядаўняе інтэрвію расейскага міністра Шаміля Тарпішчава, як кажуць, "асобы надзвычай набліжанай да імпэратара". Лукашэнкаўскаму любімцу Андрэю Каравулаву ельцынскі трэнэр па тэнісе казаў такое, ад чаго у палітыкаў павінны былі валасы на галаве заварушыцца. То Тарпішчаў абураўся тым фактам, што Лукашэнка зачыніў незалежныя выданьні, то сьмяяўся з ягоных аб'яднальніцкіх намаганьняў. Дадайце да гэтых зьнешніх прыкметаў апошнюю інфармацыю пра рашучае патрабаваньне Расеі разьлічыцца з ёю за нафту і газ, пра нежаданьне расейскага боку ўлічваць нашыя ахвяры ў выглядзе ўтрыманьня расейскіх базаў, а колькі яшчэ падобных спрэчак невядома!

Яны толькі на імгненьне адлюстраваліся на твары Лукашэнкі падчас ягонай прамовы перад вэртыкальшчыкамі. Але і гэтага было дастаткова, каб зразумець, што беларускі прэзідэнт сапраўды ў аблозе. Да яго нарэшце нібыта стала даходзіць, у якую пастку ён трапіў са сваім усходнім курсам: ужо і ўперадзе тупік, і назад шляху няма. Відаць таму, адчуўшы гэтую ізаляцыю (як звонку, так і знутры краіны), Лукашэнка папярэдзіў сваіх паплечнікаў: "Калі яны прыйдуць да ўлады, для вас паўстане пытаньне асабістай бясьпекі". І гэта ўжо нават не папярэджаньне, а спроба запалохаць людзей, падзяліцца з імі сваім страхам, зьвязаць іх гэтым страхам.

Алег ГРУЗЬДЗІЛОВІЧ

Бясплатных кватэраў ня будзе

Тым часам 700 тысяч сем'яў па-ранейшаму стаяць у чарзе на жыльлё

Сёлета ў Беларусі аб'ём жыльлёвага будаўніцтва ў параўнаньні з адпаведным леташнім пэрыядам зьнізіўся ўдвая. У эксплуатацыю здадзена ўсяго 13 тыс. кватэраў. У той час, калі раней штогод будавалася, прыкладна, па 100 тысячаў.

Галоўным інвэстарам-будаўніком заўсёды была дзяржава. Сёньня яна ня ў стане фінансаваць гэтую галіну. Прыкладам тут можа быць Менск, дзе жыве вялікая армія розных начальнікаў, якія ў першую чаргу атрымліваюць дзяржаўнае жыльлё. Аднак у бюджэце сёлета хапіла сродкаў, каб пабудаваць у сталіцы толькі адзін дзяржаўны дом (183 кватэры).

Людзі ўжо не спадзяюцца на дзяржаву і згодныя за свае грошы пабудаваць жыльлё праз жыльлёва-будаўнічыя кааперaтывы, якія фармуюцца пры мясцовых выканкамах. Але і тут праблемы. Напрыклад, Фрунзэнскі райвыканкам г.Менску паўтары гады таму стварыў ЖБК-564. Людзі ўжо заплацілі па 5-7 тыс.даляраў, але дамы яшчэ ня маюць нават дахаў. Ідзе звычайнае выцягваньне грошай па вядомым прынцыпе: чым даўжэй будзе весьціся будаўніцтва, тым даражэй будзе каштаваць кватэра. У выніку "грэюць рукі" будаўнікі, чыноўнікі ўправы капітальнага будаўніцтва (як пасярэднікі) і ўрэшце дзяржава таксама, таму што ў кошт кватэры занесена прыкладна каля паловы розных відаў падаткаў. Вось і атрымліваецца, што нават заможны па цяперашніх мерках чалавек абмежаваны ў фінансаваньні жыльля. У тым жа ЖБК-564 два дамы належаць ВА "Гарызонт", але палова пайшчыкаў ужо ня ў стане аплочваць далей будаўніцтва жыльля. І як вынік – праца спынілася. А ўвогуле па краіне 350 дамоў ЖБК недабудаваныя з прычыны адсутнасьці ў людзей грошай.

Сёньня склалася сітуацыя, калі няма грошай ні ў дзяржавы, ні ў людзей, якім патрэбныя кватэры. А калі ўлічыць, што цяпер адзін квадратны мэтар каштуе 300-350 даляраў, то мара атрымаць жыльлё становіцца амаль што недасяжнай.

Намесьнік міністра архітэктуры і будаўніцтва Аляксандар Сідарэнка так пракамэнтаваў сітуацыю:

– Беларускія будаўнікі апынуліся заложнікамі эканомікі. Яшчэ нядаўна наш будаўнічы комплекс лічыўся адным з лепшых у СНД, а цяпер ён "хворы". Каб вылечыць яго, міністэрства распрацавала новую мадэль жыльлёвага будаўніцтва, дзе кватэра становіцца таварам і ейны кошт адпавядае якасьці. Акрамя таго, мы прапануем увесьці ў заканадаўчыя акты статус "сацыяльнага жыльля", якім будуць забясьпечвацца толькі маламаёмасныя людзі. Галоўны прынцып гэтай праграмы – будаўніцтва кватэраў для бедных коштам багатых. Пры распрацоўцы канцэпцыі ўлічаны законы рынкавай эканомікі, прадугледжаны гарантыі абароны інвэстараў, правоў уладальнікаў жыльля і іншае. Аднак гэта праграма можа быць выканана ў тым выпадку, калі адбудзецца хоць нейкі ўздым у эканоміцы. Бо вылечыць аднаго хворага, калі вакол пануе эпідэмія, вельмі цяжка.

P.S. *Дарэчы, 20 лістапада міністар архітэктуры і будаўніцтва Г.Навіцкі на нарадзе кіраўнікоў выканаўчай улады заявіў, што дзяржава больш ня будзе ўсім даваць кватэры – толькі некаторым катэгорыям льготнікаў. Астатнім, па ягоных словах, давядзецца вырашаць сваю жыльлёвую праблему самастойна.*

Віктар ВАЛАДАШЧУК

Кантрольны пакет – «Славнефти»?

На мінулым тыдні Менск наведаў прэзідэнт нафтавай расейскай кампаніі "Славнефть" сп.Фамін, які сустрэўся з прэзідэнтам Беларусі.

Па нашых зьвестках, на сустрэчы гаворка ішла пра ўдзел "Славнефть" у акцыянаваньні Мазырскага нафтаперапрацоўчага заводу (НПЗ). Цяпер расейская кампанія мае 17% акцыяў Мазырскага НПЗ. Аляксандар Лукашэнка паабяцаў прадстаўніку "Славнефти" садзейнічаць у набыцьці акцыяў беларускага НПЗ і ў бліжэйшы час давесьці працэнтны ўдзел "Славнефти" у акцыянаваным беларускім прадпрыемстве да 42,5%. Такі ж працэнт акцыяў беларускі ўрад зьбіраецца пакінуць у сябе. Аднак прэзідэнт Беларусі не выключае, што ў хуткім часе "Славнефть" стане ўладальнікам кантрольнага пакету акцыяў. Пры гэтым расейская нафтавая кампанія абавязуецца адчыніць для Мазырскага НПЗ крэдытную лінію на 260–300 мільёнаў даляраў пад рэканструкцыю прадпрыемства. Крэдыт пад даляровую ін'екцыю ў НПЗ "Славнефть" зьбіраецца атрымаць на Захадзе. Заходнія сродкі будуць прыцягнутыя пад гарантыі "Славнефти" пастаўляць у Мазыр ня менш за 6 млн. тонаў нафты штогод.

Гэтую інфармацыю пацьвердзіў прэзідэнт канцэрну "Белнафтапрадукт" Антон Лойка, які заявіў: "Калі крэдытнае пагадненьне паміж беларускім урадам і "Славнефтью" уступіць у сілу, то кантрольны пакет будзе знаходзіцца ў руках расейцаў. Іншага выйсьця няма. Калі мы хочам мець сучаснае прадпрыемства, а не гару жалеза – мы павінны на гэта пайсьці. Нічога страшнага тут няма."

СІМ

Колькі каштуе передвыбарчая кампанія

Выконваюць указ толькі тыя, у каго няма сродкаў яго не выконваць

Напэўна, сярод нашых чытачоў няма настолькі наіўных людзей, якія б верылі, што кандыдат у дэпутаты ў сваёй перадвыбарчай агітацыі абыходзіцца 600 тысячамі рублёў, што выдаткавала яму дзяржава.

Рэальна на гэтыя грошы можна выпусьціць усяго 2-3 тысячы звычайных чорна-белых улётак. Нагадаю, што ў кожнай акрузе ў сярэднім 28 тысячаў выбаршчыкаў, гэта больш за дзесяць тысячаў кватэраў. Такім чынам, калі ўлётка кандыдата апынулася ў паштовай скрыні кожнага жыхара акругі, можна быць упэўненым, што "дзяржаўнай" сумай кандыдат у дэпутаты не абмежаваўся.

Сумнавядомы лукашэнкаўскі ўказ "Аб забесьпячэньні роўных магчымасьцяў..." дасьціпныя людзі назвалі ўжо і "Аб скасаваньні роўных магчымасьцяў" і "Аб забесьпячэньні роўных немагчымасьцяў". На самой справе на сваёй сутнасьці гэты ўказ пайшоў найперш на карысьць багатым кандыдатам. Дзяржаўная прэса для кандыдатаў закрытая, але яна элемэнтарна "адчыняецца" з дапамогай грошай. Глядзіш – ва ўрадавай газэце "Рэспубліка" нарыс пра аднаго кандыдата, у "Звяздзе" – інтэрвію з другім бізнэсмэнам-кандыдатам, у "7 дней" – з трэцім. А кандыдат у дэпутаты, рэдактар "Народнай газэты" увогуле наладжвае "прамыя лініі" сам з сабой. Карацей кажучы, выконваюць указ толькі тыя, у каго няма сродкаў яго не выконваць.

Ня будзем зараз "вывучаць" партыйных кандыдатаў – у іх бухгалтэрыя асаблівая. Партыя мае свой імідж, ніякі закон не забараняе ёй карыстацца пэўнымі сродкамі ў перадвыбарчай кампаніі, выпускаць плакаты ды ўлёткі. Хаця, наколькі мне вядома, у асноўных перадвыбарчых блоках непасрэднай матар'яльнай дапамогі сваім кандыдатам не практыкуюць – маўляў, самі павінны даказваць, чаго вартыя.

Фінансавы мэханізм выбарчай кампаніі лепей за ўсё вывучаць на незалежных кандыдатах. У пераважнай большасьці беспартыйных прэтэндэнтаў на дэпутацкія месцы няма ні вядомасьці, ні каманды паплечнікаў-энтузіястаў. У пераважнай большасьці незалежных кандыдатаў ёсьць, аднак, іншае – грошы; і яны... карыстаюцца тым, што ёсьць.

Адразу можна сказаць, што самыя сур'ёзныя кандыдаты закупляюць сваю выбарчую кампанію "на карню" ў ня менш сур'ёзных іміджавых структурах. Падобная "паслуга" ўключае ў сябе раскрутку "па поўнай праграме" і каштуе 20-30 тысячаў даляраў. Такіх людзей на Беларусі адзінкі, але іхная барацьба за дэпутацкі мандат ідзе "па ўсёй лініі фронту": інтэрвію і нарысы ў газэтах, сацыялагічныя распрацоўкі акругі, пікеты на вуліцах, культурныя і дабрачынныя акцыі, каляровыя плакаты, часам – заказныя скандалы. Гэты чалавек ведае, што гаварыць перад выбаршчыкамі – тым больш, што свае палітычныя прынцыпы незалежныя кандыдаты выказваць не сьпяшаюцца, імкнучыся спадабацца "усім адразу".

Аднак значная маса беспартыйных кандыдатаў вышэйназванымі сумамі не валодае, таму іхныя выбары абыходзяцца "ўсяго" ў адну-тры тысячы даляраў. Пачнем з самага неабходнага – ўлёткі. Спачатку, вядома ж, трэба напісаць тэкст – палымяны і яскравы. Амаль кожны кандыдат займаецца гэтым самастойна, але некаторыя самыя багатыя ды занятыя індывіды аддаюць гэты занятак сваім знаёмым журналістам за сімвалічную (з пункту гледжаньня "монстраў" гэтай справы) плату – 50-100 даляраў за нейкі варыянтаў тэксту. Потым трэба выбраць на кампутары арыгінал-макет улёткі – 20-30 даляраў. Нарэшце, яе трэба надрукаваць накладам мінімум у дзесяць тысячаў асобнікаў – гэта 300 даляраў. Зрэшты, калі разьлічваць на перамогу, ня трэба думаць, што вас палюбіць з першага позірку – таму ўлётку варта паўтарыць (яшчэ трыста даляраў).

Праўда, многія выбаршчыкі часам выкарыстоўваюць агітацыйны матар'ял зусім не па тым прызначэньні, на якое разьлічвае кандыдат. Таму лепшым шляхам да сэрца электарата зьяўляюцца пікеты. Калі вы думаеце, што нехта на марозе агітуе за бізнэсмэна N выключна ў душэўным парыве, то вы глыбока памыляецеся (апошнія бяссрэбранікі яшчэ засталіся хіба толькі ў БНФ і камуністаў). Звычайна памочнікі кандыдата вызваляюцца ім на месяц ад сваёй сталай працы, што каштуе прэтэндэнту ў 150-200 даляраў на кожнага. Асобна набіраюцца хадакі па кватэрах, якія распавядаюць жыхарам пра працоўныя дасягненьні і жыцьцёвы шлях дэпутата, укідваюць улёткі ў паштовыя скрыні.

Усё вышэйапісанае – неабходны мінімум. Далей разгул фантазіі кандыдата непасрэдна залежыць ад яго матар'яльных магчымасьцяў. Тут і каляровыя плакаты, і інтэрвію ў прэсе разам з дастаўкай газэты кожнаму выбаршчыку, і танны продаж тавараў, і падарункі некалькім вэтэранам, і матар'яльная дапамога культурным установам у абмен на заклік галасаваць за N і г.д.

Адно, што вылучае большасьць незалежных кандыдатаў, гэта амаль поўная немагчымасьць вызначыць іхныя палітычныя прынцыпы і зразумець, як яны будуць паводзіць сябе ў парламанце.

Віталь ЦЫГАНКОЎ

ЭКАЛОГІЯ

Масква адмаўляецца вычысьціць тэрыторыю былых ракетных базаў

Рэкультывацыя адной базы каштуе каля 10-ці мільёнаў даляраў

Амэрыканскія спэцыялісты атрымалі першыя вынікі экалагічных дасьледаваньняў на былой расейскай ракетнай базе ў Паставах.

Дырэктар рэспубліканскага навукова-тэхнічнага цэнтру "Экамір" Аляксандар Кавалёў, які працаваў разам з амэрыканцамі, паведаміў карэспандэнту СВАБОДЫ, што на тэрыторыі базы выяўлена 29 моцна забруджаных участкаў. Апроч нафтапрадуктаў, зафіксавана каля 15 відаў цяжкіх мэталаў, сярод якіх сьвінец, цынк, алюміній. Забруджаная ня толькі глеба, але і грунтовыя воды. Зрэшты, нічога дзіўнага ў гэтым няма – тое ж самае расейскія войскі пакінулі ў Нямеччыне і краінах Балтыі. Але, з улікам асаблівых пачуцьцяў старэйшага брата да малодшага, расейскія вайскоўцы прысыпалі зямлёй нафтавыя плямы. Толькі з дапамогай амэрыканскіх эксьпэртаў плямы ўдалося выявіць.

У рамках супрацоўніцтва ЗША і Беларусі па зьмяншэньні ядзернай пагрозы распрацаваны праект экалагічных аднаўленчых мераў на былой расейскай базе ў Паставах. Увесну, пасьля пастаўкі неабходнага абсталяваньня, амэрыканцы прадэманструюць тут тэхналогію ачысткі тэрыторыі. Пастаўскі вопыт будзе выкарыстоўвацца і на іншых ракетных базах. У хуткім часе спэцыялісты з ЗША пачнуць абсьледаваньне такога ж аб'екту ў Ружанах. Амэрыканскі бок выдзяліў 25 мільёнаў даляраў на экалагічныя абнаўленчыя мерапрыемствы. Гэтыя асігнаваньні выкарыстоўваюцца на набыцьцё сучасных тэхналогій, на дасьледаваньні і абучэньне нашых спэцыялістаў. Пасьля гэтага спатрэбіцца мільёны даляраў, каб ачысьціць былыя расейскія ракетныя базы. Ёсьць небясьпека, што закупленае абсталяваньне папросту паржавее. Чаму? Таму што Расея пакуль што не згаджаецца выдзяліць неабходныя сродкі на рэкультывацыю сваіх ракетных базаў у Беларусі. Адпаведныя дакументы адпраўленыя на ўзгадненьне ў Маскву яшчэ ў сакавіку гэтага году. Адказу ніякага. Рэч у тым, што нашыя ўлады фактычна "разьвязалі рукі" Маскве, калі падпісалі ў 1993 годзе пагадненьне аб парадку вываду расейскіх войскаў. У гэтым пагадненьні канкрэтна ня ўказана, што расейскі бок павінен трансфармаваць базы для цывільнага выкарыстаньня. Словам, Расея чытае пагадненьне па-свойму і не рэагуе на нясьмелыя захады з Менску. Наадварот, расейскія вайскоўцы цяпер выйгралі больш. Калі раней яны мелі права вывесьці сваю тэхніку дахаты толькі пасьля спэцыяльнага дазволу беларускіх экалагічных службаў, то зараз нават гэтая нязначная мера кантролю зьліквідаваная. Мытны саюз дазволіў расейскім войскам стратэгічнага прызначэньня свабодна перасякаць дзяржаўную мяжу ў любы час. Расейцы сыходзяць на свае новыя кватэры, пакідаючы нам брудныя тэрыторыі ракетных базаў ды авіяпалігоны, нашпігаваныя вучэбнымі авіябомбамі (напрыклад, каля в.Дрэтунь Віцебскай вобласьці).

Амэрыканскіх спэцыялістаў вельмі зьдзівіла, што тэрыторыю былой ракетнай базы ў Паставах ужо паспелa прыняць Міністэрства па надзвычайных сітуацыях і абароне насельніцтва ад наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС пад будаўніцтва тут пансіянату для дзяцей. Амэрыканцы лічаць, што базу спачатку трэба было ачысьціць, а потым перадаваць нейкаму ведамству. Цяпер можа атрымацца, што чарнобыльскія грошы пойдуць на рэкультывацыю былой расейскай базы. Але акрамя грошай спатрэбіцца час. За тыдзень грунтовыя воды не аднавіць. Ачысьціць іх гэтак жа складана як і кроў.

Што думаюць амэрыканскія экспэрты

Джозэф Пецэвіч – адзін з 12-ці амэрыканскіх экспэртаў, які дасьледаваў экалагічны стан былой ракетнай базы ў Паставах. Сваімі ўражаньнямі ён падзяліўся з карэспандэнтам СВАБОДЫ.

– Я ўжо каля дзесяці гадоў займаюся падобнымі дасьледаваньнямі, – кажа Джозэф. – Але мне рэдка даводзілася бачыць такую запушчаную тэрыторыю. У час забору адной пробы адбылося нават самаўзгараньне глебы – настолькі вялікая забруджанасьць. І трэба акрэсьліць: як далёка яна сягае, як шмат зямлі ахопліває. Мы таксама імкнемся вызначыць, якое гэта забруджаньне (тут шмат загадак). Акрамя таго, неабходна высьветліць: у якім накірунку рухаецца гэтая забруджанасьць, бо база знаходзіцца даволі блізка ад цывільнага насельніцтва. Мясцовыя жыхары зьбіраюць там нават грыбы.

– Колькі можа каштаваць ачыстка былой ракетнай базы ў Паставах?

– Пра кошт лягчэй будзе меркаваць пасьля лабараторных дасьледаваньняў, калі стане вядомы ўвесь спэктар хімікаліяў. Паводле папярэдніх ацэнак, толькі на ачыстку тэрыторыі ў Паставах спатрэбіцца каля 10-ці мільёнаў даляраў. Гэта ў параўнаньні з тымі падыходамі, якія ўжываюцца ў ЗША.

– А як абыходзяцца амэрыканцы са сваімі ракетнымі базамі?

– У ЗША ёсьць дзяржаўны грашовы фонд, які разьлічаньня на ўсе базы, на ўсе забруджаныя тэрыторыі, уключаючы нават участкі прыватных фірмаў. У параўнаньні з амэрыканскімі аб'ектамі, ракетная база ў Паставах запатрабавала б найбольшую суму грошай.

У штаце, дзе я жыву, ёсьць дзьве базы, экалогія якіх дакладна кантралюецца. Вельмі вялікі націск ад цывільных уладаў і насельніцтва. У перамовы ўключаюць прадстаўнікоў ад мясцовых жыхароў. Забруджаныя месцы ў ЗША абазначаюцца спэцыяльнымі шыльдамі. У вас жа ў Паставах, акрамя плакату з заклікам абараняць Айчыну, нічога не давялося бачыць.

– Тое, што амэрыканцы апынуліся на былой расейскай ракетнай базе, добрая прыкмета часу. Як складаліся ўзаемадносіны паміж амэрыканскім і беларускім бокам?

– Некаторыя непаразуменьні ўзьнікаюць. На жаль, яны ствараюць кепскі імідж і ўражаньне ў амэрыканцаў пра беларусаў. Амэрыканцы пытаюцца: чаго беларусы хочуць? Альбо толькі зарабіць, альбо яны зацікаўленыя, каб было чыстае навакольнае асяродзьдзе.

Мне здаецца, што амэрыканцы надта падатлівыя і імкнуцца дагадзіць хабарнікам. У мяне была сітуацыя: каб завяршыць хутчэй справу, намякнулі "падмазаць рэйкі". Відаць, усталявалася думка, што з амэрыканцаў можна выцiснуць грошы і ёсьць амэрыканцы, перакананыя, што падкінуўшы грошай усё будзе ў парадку. (Канечне, я ня маю на ўвазе беларускіх навукоўцаў.) Гэта толькі мае назіраньні. А што тады робіцца вышэй?

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Вайскоўцаў у лес не пускаюць

Асіповіцкі райсавет адмовіўся здаць у арэнду Беларускаму ваенна-паляўнічаму таварыству 5 500 га лесу.

Таварыства планавала стварыць на гэтай тэрыторыі ваеннае лясьніцтва. Мясцовыя лесьнікі пераканалі дэпутатаў, што вайскоўцы могуць ператварыць лес у палігон. Былі прыведзеныя прыклады так званых паляваньняў, калі паляўнічыя ў пагонах на вайсковых машынах з аўтаматамі прачэсвалі лясныя прасторы. Лесьнікі таксама прыгадалі мінулае лета, калі агонь рушыў з Менскай вобласьці на асіповіцкія лясы, а вайскоўцы не паруплiся, каб ратаваць лес. Пажар гэты, між іншым, пачаўся ў Пухавіцкім раёне на тэрыторыі ваеннага лясьніцтва.

В.АЛЯКСЕЕЎ

Новы гарнізон беспрацоўных

У Быхаве чакаецца павелічэньне колькасьці беспрацоўных.

У сьнежні будзе цалкам зьліквідаваны вайсковы гарнізон расейскай арміі. Зараз там працуе 200 вольнанаёмных.

Слава абаронцам!

Быхаўскі аддзел сацыяльнай абароны насельніцтва цалкам апраўдвае сваю назву.

Сярэднямесячная зарплата супрацоўнікаў аддзелу пераваліла за мільён рублёў (дакладна: 1 млн. 14 тыс.). Цяпер "сацабаронцы" займаюць першы радок у раённым "рэйтынгу зарплатаў". Малайцы!

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Каб «бацьку» не растрэсла

На чыгуначных пераездах пачалі класьці гумовыя "падушкі".

Адзін такі пераезд абыходзіцца ў 8 тыс. дойчэмарак. Ужо абсталявана тры. Найперш гэта было зроблена на пераездзе Магілёў–Шклоў. Нямецкі гумовы пераезд адрозьніваецца ад нашага бэтоннага тым, што пасажыра ў машыне не трасе, аўтамабіль не псуецца ды і служыць такі пераезд даўжэй – больш за 5 гадоў.

Іван ЗАСАДА

У Пінску зьявілася «Плошча»

У Пінску зьявіўся першы нумар гарадзкой газэты "Плошча".

Выдае яе аргкамітэт пінскай грамадзка-культурнай суполкі з такой жа назвай. Гэтая газэта – першая спроба стварыць у Пінску незалежнае выданьне, якое б праўдзіва і поўна адлюстроўвала грамадзкае жыцьцё горада. Наклад газэты – 500 асобнікаў. Першы нумар прысьвечаны пераважна выбарам.

Выйшлі з «Парыскай камуны»

Нядаўна ў Пружанскім раёне ўтварылася 4 фэрмэрскія гаспадаркі.

Сярод новых фэрмэраў – намесьнік старшыні калгаса "Парыская камуна" і намесьнік галоўнага бухгалтара гэтай гаспадаркі, якія вырашылі разьвітацца з калгасам, каб працаваць самастойна. Цяпер у Пружанскім раёне 29 фэрмэраў.

Ігар БАРАНОЎСКІ

Уся рэч у хіміі

Новыя падрабязнасьці пра сустрэчу беларускага і літоўскага прэм'ераў

Пасьля нядаўняй сустрэчы ў Горадні А.Шляжавічуса і М.Чыгіра два прэм'еры наведалі Белавежскую пушчу, дзе палявалі на дзікоў.

Цікава, што крыху раней у Літве пабываў польскі прэм'ер Ю.Алексы, якому для паляваньня ахвяравалі зубра. Мабыць, вынікі перамоваў адпаведна паўплывалі на памеры здабычы.

Як стала вядома, галоўнай мэтай А.Шляжавічуса, падчас візіту ў Горадню, было схіліць кіраўніцтва мясцовага аб'яднаньня "Азот", каб яно выдаткавала грошы на рэканструкцыю Клайпэдзкага порту, якім гэтае гарадзенскае прадпрыемства карыстаецца для экспарту сваёй прадукцыі. Аднак гэтага зрабіць па сутнасьці не ўдалося. Гарадзенцы ня вельмі хочуць траціць свае грошы, тым больш што ў іх ёсьць выбар паміж Клайпэдзкім і Гданьскім портамі. Прычым палякі інвэстыцыяў не патрабуюць.

Чаму ж у экспартаваньні на захад вадкіх угнаеньняў гарадзенскага "Азоту" гэтак зацікаўлены літоўскі бок? Па-першае, літоўцам, канечне, трэба загружаць свой порт. Але ёсьць яшчэ адна прычына. У горадзе Ёнава ёсьць свой "Азот", які, аднак, выпрацаваў свой рэсурс. Заходні рынак, як вядома, жорстка падзелены. У літоўцаў застаюцца квоты на экспарт хімічнай прадукцыі. Іх можна траціць пакуль будзе рэканструявацца Ёнаўскі камбінат. Выкарыстаньне Клайпэдзкага порту гарадзенскім "Азотам" у гэтым сэнсе карысна літоўцам.

Цікава: А.Шляжавічус ахвяраваў А.Алексу зубра ці не дзеля таго, каб польскі прэм'ер не пусьціў цыстэрны з прадукцыяй гарадзенскага "Азоту" у Гданьскі порт? Такое пытаньне небесьпадстаўнае. Порты ў Гдыні і Гданьску маюць сваю перавагу – яны глыбейшыя за клайпэдзкі. Да таго ж, на польскае ўзбярэжжа Балтыкі з Горадні ходзяць прамыя цягнікі.

Алесь НАРБУТ

Магілёву пагражаюць эпідэміі

У Магілёве сёньня ёсьць адзінае месца захоўваньня сьмецьця і адходаў – палігон каля калгасу "Расея", дзе знаходзіцца перапрацоўчы завод.

Два гады таму завод спыніўся з прычыны састарэласьці абсталяваньня. Рэканструяваць яго грошай няма. На палігон, пры запланаванай магутнасьці 190 тыс. тон, завезена у два разы больш сьмецьця. Калі санслужба прыпыніла дзейнасьць палігону на месяц, то сьмецьце вывозілі проста за горад і скідвалі. Як лічаць санэпідэмстанцыя, Магілёў і навакольле стаяць перад пагрозай масавых эпідэміяў, калі сітуацыя ня зьменіцца.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Справа Кебіча: гарантыі былі ліпавыя

Павел ЖУК

Гвалт вакол вэксаляў, падпісаных сп.Кебічам, вымушае нас вярнуцца да гэтай праблемы, пра якую СВАБОДА ўпершыню напісала амаль год таму

Падчас замежнай камандзіроўкі ўвосень 1994 г. мне давялося пазнаёміцца з дзейнасьцю банкаўскіх структураў Нямеччыны і Швайцарыі. Вось там і "ўсплылі" гэтыя славутыя вэксалі. Мне паказалі ня толькі беларускія, але і грузінскія, і малдаўскія, а таксама вэксалі азіяцкіх і афрыканскіх краінаў. Паперы былі падпісаныя і прэм'ерамі, і міністрамі фінансаў, і старшынямі нацыянальных банкаў. Рэкардсмэнам сярод краінаў СНД была Грузія, якая выдала вэксаляў на 7 млрд. даляраў. (Ёсьць вэрсія, што менавіта гэта і стала прычынаю самагубства іхнага шэфа Нацбанку.) А першынство ў абсалютным заліку – ў Нігерыі: вэксаляў ажно на 22 млрд. даляраў. З пераліку краінаў відаць, што ўсе яны ня могуць пахваліцца сваімі дасягненьнямі ў эканоміцы.

Дык што ж гэта за паперы?

Вядома, што ўраду любой краіны патрэбныя грошы. Іх можна пазычыць у банках, але тыя патрабуюць гарантыяў, што грошы будуць вернутыя. І калі прадпрыемства, напрыклад, можа закласьці банку сваю маёмасьць, то ўрад закладае рэсурсы дзяржавы. Калі вы недзе прачытаеце, што дзяржаўная пазыка ЗША складае столькі і столькі, то можаце быць упэўненыя, што недзе ў банках на гэтую суму ляжаць гарантыі (вэксалі) ад ураду Клінтана. А грашыма карыстаецца амэрыканскі ўрад.

Здаецца, чаму і нашым урадоўцам такім жа чынам не заткнуць дзірку ў бюджэце. Але, што дазволена Юпітару – не дазволена быку. Ня стаў бы наш "бацька" разам з урадам кідацца "ва ўсе цяжкія", каб атрымаць крэдыты праз Міжнародны валютны фонд, а падмахнуў бы гарантыйную паперку і, калі ласка, лічыце даляры. Але тут паўстае праблема: разьвітым краінам пад урадавыя гарантыі грошы даюць, а для постсацыялістычных краінаў і дзяржаваў "трэцяга сьвету" створаныя розныя фінансавыя арганізацыі, тыпу Эўрапейскага банку рэканструкцыі і разьвіцьця, Сусьветнага банку, МВФ. Яны выдаюць і спаганяюць крэдыты на падставе аналізу пасьпяховасьці рынкавых рэформаў, якія праводзіць тая ці іншая краіна.

Але рынак – гэта прафэсіяналізм, адказнасьць і ўрад ня кожнае краіны да гэтага здатны. А грошы патрэбныя ўсім... Дзе ўзяць? Ёсьць патрэба – знаходзяцца і прапановы. Яны зьяўляюцца да прэм'ера ў выгдядзе жончынай сяброўкі, былога калегі па "Аграпрамбанку" ці памочніка прэзідэнта па асаблівых даручэньнях. Зьяўляюцца і кажуць: падпішы паперку – будуць табе грошы. Вось у такой сітуацыі і спакусіўся Кебіч.

Сутнасьць такой "апэрацыі" заключаецца ў наступным: тэарытычна існуе магчымасьць закласьці такую "каштоўную" паперу ў буйным замежным банку на дэпазіт, атрымаць ад гэтага банку азначаную ў паперы суму і запусьціць гэты вэксаль у абарот.

Сутнасьць махінацыі

Калі банк прымае на дэпазіт "каштоўную" паперу на акрэсьлены тэрмін, то на суму, названую ў паперы, набягаюць працэнты – а гэта ўжо грошы.

Другая крыніца магчымай нажывы – гэта вэксаль, які дае банк наўзамен дзяржаўнай гарантыі. Яго потым можна прадаць пад працэнты другому банку і атрымаць другі вэксаль, каторы ў сваю чаргу прадаць трэцяму і г.д. Атрымліваецца наступная схема: маем гарантыю на суму 100 млн. даляраў.

1 заклад: атрымалі вэксаль на 100 млн. і працэнты з гарантыі (няхай 6%) – маем 6 млн. даляраў.

2 заклад: прадалі вэксаль на 100 млн. другому банку (няхай за тры працэнты гадавых) і атрымалі другі такі самы на 100 млн іг.д.

Пры спрактыкаванасьці і сувязях у банкаўскім сьвеце з гэтага можна атрымаць да 200% гадавых. Лічба ўражвае. А выглядае проста: падпісаў паперу і ўсё.

Але на самай справе ўсё значна складаней. Існуюць пэўныя правілы падрыхтоўкі вэксаляў. Па-першае, наяўнасьць заканадаўча зацьверджанай працэдуры выпуску такіх папераў. Па-другое, акрэсьленае кола асобаў, якія маюць права іх падпісваць. Па-трэцяе, велічыня заклада, які можа давацца за грошы (а то атрымаецца, як у нашым выпадку: папераў падпісалі на мільярды, а ўсёй маёмасьці – на "Запарожац" ня хопіць). Падпісаць падобную гарантыю можа і прэм'ер, але прымуць яе да разгляду толькі тады, калі побач будуць подпісы старшыні Нацыянальнага банку і міністра фінансаў. Але сама папера яшчэ нічога ня вартая, пакуль ня будзе падпісаны яшчэ цэлы стос пагадненьняў, вызначаны рахункі банкаў, давераных асобаў, межы кампэтэнцыі і г.д. Усе гэтыя акалічнасьці надта ўважліва правяраюцца экспэртамі.

І самае галоўнае – патрэбны чалавек, які мае прамы доступ да кіраўніцтва хаця б аднаго з 50-ці найбольш стабільных і магутных банкаў сьвету. Толькі іхныя вэксалі прымаюцца да аплаты любымі банкамі і фінансавымі ўстановамі. І толькі калі гэтыя ўсе ўмовы выкананыя, можна спрабаваць "прыстроіць" дзяржаўныя гарантыі. У выпадку з Кебічам ніводная ўмова ня выканана. Экспэрты, да якіх я зьвяртаўся, рыхтуючы гэты матар'ял, сьцьвярджаюць, што ніякай працэдуры, якая б дазваляла прэм'еру падпісваць падобныя паперы на той час не было. Дакумант, які рэгламэнтуе такія дзеяньні, быў прыняты ў лістападзе 1994 года, але і ён не дае права подпісу прэм'ер-міністру.

На прэс-канфэрэнцыі В.Кебіч заявіў, што цяперашняе кіраўніцтва таксама раздае такія гарантыі. І гэта сапраўды так. Напрыклад, 31 кастрычніка 1994 г. прэм'ер-міністар М.Чыгір падпісаў пастанову №156 аб выдачы фірме "Беллітінвест" дзяржаўнай гарантыі на 50 млн. даляраў. Фірма, дарэчы, літоўская.

Усе нашыя кіраўнікі (як былыя і цяперашнія), ня могуць уцяміць, што маральныя страты ад такіх "апэрацыяў" ставяць нашу краіну ў вачох усяго сьвету на ўзровень племені Мумбу-юмбу. Адсюль і адпаведныя адносіны. А гэта ўжо матар'яльная катэгорыя.

Некампэтэнтнасьць, няздольнасьць арыентавацца ў сёньняшняй сітуацыі, прымушае спадзявацца на цуды, каб яшчэ крышку пратрымацца каля ўлады. У гэтым нашыя кіраўнікі – што паляўнічыя, што пчаляры, што тэнісісты – падобныя. Такая вось пераемнасьць уладаў.

– Вячаслаў Францавіч! Гэта праўда, што вы заклалі Беларусь на адзін мільярд даляраў?
– Ну што вы, Аляксандар Рыгоравіч...

Сьціплае абаяньне чынавенства

Як у Беларусі ажыцьцяўляецца канстытуцыйнае «права на атрыманьне інфармацыі»

Колькі ў Менску пабудавана дзяржаўных кватэраў у бягучым годзе? Безумоўна, чытачам гэта было б цікава, таму наш карэспандэнт вырашыў напісаць артыкул на тэму жыльлёвага будаўніцтва. Здавалася б, няма нічога больш простага – набяры тэлефон чыноўніка, і вам ветліва скажуць патрэбныя лічбы. Але так адбываецца ў нармальнай краіне з нармальнымі людзьмі. А як ў Беларусі ажыцьцяўляецца «права на атрыманьне інфармацыі», мы вас зараз пазнаёмім.

У прыемнай старшыні Менскага гарвыканкаму нашаму карэспандэнту далі тэлефон начальніка Ўправы камунальнага будаўніцтва (УКБ) Івана Турава. Івана Канстанцінавіча на месцы не аказалася – што ж, бывае, ўсе мы людзі занятыя. Сакратарка дала іншы тэлефон – намесьніка начальніка УКБ Мікалая Драмука. Але Мікалай Міхайлавіч ня ведаў такой карыснай інфармацыі. Зрэшты, нічога страшнага – ён кіраўнік, усё ведаць яму неабавязкова, для гэтага ёсьць падначаленыя. Таму Мікалай Міхайлавіч параіў зьвярнуцца ў вытворчы аддзел гарвыканкаму, дзе напэўна ўсё ведаюць пра жыльлёвае будаўніцтва.

"Ведаюць" – яшчэ ня значыць "скажуць". Загадчыца вытворчага аддзелу Алена Паўлючэнка "сакрэтную лічбу" відавочна ведала, таму, напэўна, і не захацела так проста яе выдаць. "Давайце пісьмовы запыт, я яго зарэгіструю, і вы праз пэўны час атрымаеце адказ," – Алена Аляксееўна дэманстравала цуды бюракратычнай вынаходлівасьці.

Аднак наш карэспандэнт чалавек вытрыманы, загартаваны нялёгкай журналісцкай працай; ён гаворыць "дзякуй" і ідзе далей "па этапу". Наступны прыпынак – гарвыканкамаўскі камітэт па эканоміцы. Але хто вам сказаў, што камітэт па эканоміцы павінен ведаць дадзеныя па будаўніцтву? Ва ўсякім разе, Галіна Кірылава з гэтага камітэту так ня думае. Таму яна адправіла нашага карэспандэнта туды, адкуль ён і пачынаў. Не, не падумайце што благое – я маю на ўвазе ўсяго толькі УКБ.

Тут у журналіста пасьля гэткіх "блуканьняў па пакутах" адключыліся некаторыя прафэсійныя якасьці, і ён ужо ня памятае пасады наступных двух чыноўнікаў – Леаніда Іванавіча і Яўгена Уладзімеравіча. Яны, як і ўсе астатнія героі гэтай трагікамэдыі, "стойка трымаліся, тоячы словы і думкі свае". Адзінае, што яны пасьля доўгіх ваганьняў "выдавалі" – гэта тэлефон іншага чыноўніка. Нарэшце, калі галоўны інжэнер УКБ Анатоль Іваноў запрасіў: "што ж, прыяжджайце, паглядзім, можа знойдзем гэтую лічбу", карэспандэнт канчаткова страціў прытомнасьць і працаздольнасьць, самлеўшы акурат перад кабінэтам галоўнага рэдактара. Наш рэдактар, вымушаны быў выкарыстаць усе свае законныя паўнамоцтвы, каб газэта ўсё ж атрымала неабходную чытачам інфармацыю. Пад напорам галоўнага рэдактара Анатоль Дзьмітрыевіч "раскалоўся" і "ўсяго" праз некалькі гадзінаў назваў злашчасную лічбу.

Уся гэтая сумная гісторыя чарговы раз пацьвярджае факт глыбокай прафэсійнай дэградацыі нашага чынавенства. Пад уплывам агульнай атмасфэры падазронасьці, дзяржаўныя служачыя ўспрымаюць званок журналіста як стыхійнае бедства, думаючы толькі аб тым, як бы хутчэй адвязацца. Эпізоды, падобныя вышэйапісанаму, можа прывесьці ці ня кожны супрацоўнік сродкаў масавай інфармацыі, хаця мэтады ўтойваньня інфармацыі бываюць рознымі.

Часам табе ўжо паабяцаюць нейкія дадзеныя, ты едзеш праз увесь горад ў гэтую ўстанову, але там высьвятляецца, што няма "самага апошняга" дазволу вышэйшага начальства. А калі табе праз некалькі дзён выдадуць гэтую звычайную і зусім не сакрэтную інфармацыю, аказваецца, што там зусім ня тое, на што разьлічваў журналіст. Моцны штуршок самадурству чыноўнікаў даў адзін з указаў Лукашэнкі, у якім загадвалася міністэрствам і ведамствам даваць інфармацыю толькі праз дзяржаўнае агенцтва "БелТА". Што з гэтага можа атрымацца, прадэманстравала прэс-канфэрэнцыя аднага з віцэ-прэм'ераў, дзе на пытаньне журналіста ён адказаў: "Даведаецеся з прэсы".

Старшыня Цэнтральнай выбарчай камісіі, мілейшы Аляксандр Абрамовіч зараз наракае на прэсу за слабое асьвятленьне перадвыбарчай кампаніі. Але сьпісы кандыдатаў у дэпутаты СВАБОДЗЕ не дае – маўляў, яны і так надрукаваныя ў мясцовых дзяржаўных газэтах. Спачатку ў Цэнтрвыбаркаме мне адказвалі, што сьпіс занадта доўгі – амаль на 50 старонак – таму на ўсіх жадаючых паперы не хопіць. Мы ў рэдакцыі праніkліся праблемамі захаваньня ляснога багацьця, і прапанавалі "скінуць" сьпіс з кампутара на нашу дыскету. На гэты раз Абрамовіч адмовіў без усялякіх тлумачэньняў.

У справе нармальных дачыненьняў з "чацьвёртай уладай" вельмі важная асоба кіраўніка таго ці іншага ведамства. Напрыклад, заўсёды можна нармальна папрацаваць з міністэрствамі працы, зьнешнеэканамічных зносінаў, з рознымі службамі Вярхоўнага Савету. Кіраўнікі і шэраговыя супрацоўнікі гэтых установаў фактычна ніколі не адмаўляюцца ад кантактаў з прэсай, выклікаючы сярод журналістаў заслужаную павагу. Але падобныя нармальныя паводзіны становяцца ўжо рэдкасьцю – суцэльна перамагае стаўленьне да журналіста як да патэнцыйнага ворага.

Віталь ЦЫГАНКОЎ

СВАБОДА
24 лістапада 1995 г., №53

ВАРШАВА – МЕНСК – ВІЛЬНЯ

Падарожныя занатоўкі

Сяргей ДУБАВЕЦ

Вяртаньне

Бываюць часы, калі больш вяртаешся, чым жывеш наперад. Недарма спадар Ніцшэ казаў пра вечнае вяртаньне. Я ўжо ня еду, а толькі вяртаюся – то ў Менск, то ў Вільню, то ў Варшаву. А Беларусь пэрманэнтна вяртаецца ў савецкія часы – да тых парадкаў, аднасінаў, сьцягоў...

Кожнае вяртаньне дадому для мяне – як вяртаньне ў нешта былое, што ўжо мінула. Пераехаў мяжу – і ты ў сваім савецкім дзяцінстве, дзе мала што зьмянілася і паветра насычана тымі самымі пахамі. Неяк, праходзячы ў цэнтры Менску каля сваёй былой школы, я нават падкурчыў ногі, каб вярнуць колішні пункт гледжаньня, бо сёньня ўсё навокал – дамы, двары, дрэвы – выглядае паменшаным. Але я зрабіў гэта толькі на імгненьне, каб не бянтэжыць людзей.

Такое вяртаньне – вельмі спакуслівае, нібы магчымасьць адначасова пражываць некалькі жыцьцяў, бо ўсё, што зроблена і пераж ыта нашымі суседзямі за апошнія дзесяць гадоў, у нас яшчэ толькі пачынаецца. У Варшаве мы гаворым пра хібы і няўдачы гэтых дзесяці гадоў. Пасьля я прыяжджаю ў Менск і тут як бы дадзена паўтарыць, але ўжо бяз хібаў і, можа быць, зусім паіншаму, па-новаму, па-свойму.

Там рэпэтыцыя, тут прэм'ера...

Беларусь ходзіць на падкурчаных нагах. Яна ўсё яшчэ ў палоне свайго адкрыцьця – ілюзіі спыненага часу. І каб зразумець, што тут адбываецца, трэба ехаць у іншы край...

Парасткі камунізму

У Асячаны пад Кракавам на нараду рэдактараў "тоўстых часопісаў" Беларусі, Украіны і Польшчы нас разам з калегамі запрасіў польскі Фонд Сораса. Праз тыдзень пасьля сустрэчы я меўся ў Варшаве атрымаць прэмію фонда POLCUL і ў чаканьні гэтай урачыстасьці жыў у свайго варшаўскага калегі Паўла Казанэцкага, супрацоўніка фонду IDEE. Нарэшце, паехаў я з Польшчы, маючы ў руках запрашэньне на новы візіт – ад Фонду Польска-Чэха-Славацкай Салідарнасьці...

Фонды – зусім новая для постсавецкага чалавека зьява. Павал Казанэцкі тлумачыць мне, што гэта – зародак іншага парадку размеркаваньня сродкаў, калі грошы ідуць не праз дзяржаўныя ўстановы, а праз грамадзкія арганізацыі. Гэта, – кажа ён, – вельмі жывая і чуйная да зьменаў сістэма. Бо грамадзкія арганізацыі ня будуць разбазарваць сродкі – трымаць вялікія штаты або фінансаваць п'яніцу, якога дзяржаўная ўстанова мусіць утрымліваць на акладзе. Фонды адшукваюць ініцыятыўных людзей і дапамагаюць іхнаму патэнцыялу раскрыцца. Яны ўвесь час выбіраюць – каму даць грант. Гэты пастаянны выбар робіць іхную працу творчай...

Я слухаю і чамусьці ўзгадваю колішнія савецкія мары пра камунізм, пра справядлівае жыцьцё на зямлі... Але чаму тады беларускі прэзідэнт Аляксандар Лукашэнка – верны прыхільнік "рынкавага сацыялізму" – так ня любіць Джорджа Сораса? Прэзыдэнт Літвы ўручыў Сорасу ордэн "Вітаўта Вялікага" – за ўклад у нацыянальную культуру. А нашыя ўлады гэты фонд інакш як "сумнавядомым" не называюць. Па тэлевізіі паказваюць сьпіс незалежных газэт, якія атрымалі гранты ад Сораса – дакладна гэтак, як у 37-м паказвалі пальцам на "ворагаў народа". Агенты імпэрыялізму!.. Што ж атрымліваецца? Камуністычная тэорыя пайшла вайной на камуністычную практыку?..

Мусіць, да камунізму ў абодвух выпадках яшчэ (альбо ўжо) вельмі далёка. Проста А.Лукашэнка змагаецца з замахам на цэнтралізаваную сістэму размеркаваньня – аснову асноваў савецкага сацыялізму.

Беларуская мова

Цягнік Варшава–Вільня двойчы перасякае беларускую мяжу. За ноч нас акуратна падымаюць 8 (восем) разоў. Мытнікі і памежнікі. Польскія, двойчы беларускія і літоўскія... Ноч ператвараецца ў нешта неверагоднае: сон паперамена з гімнастыкай. Але найбольш дзіўнае тое, што ўсе, хто ў гэтым удзельнічае, нібы перакананыя, што робяць штосьці нармальнае і нават патрэбнае. Яшчэ ўчора ты ўсьведамляў сябе чалавекам вольнага сьвету і вось – ты зноў "савок".

Ну няхай я – я адтуль прыехаў. Але ў купэ са мною – славак, здараненны дзядзюк з дзіцячым выразам твару. І ён робіць "гімнастыку" з такой самай казарменнай пакорай, што і я...

На апошняй мяжы ўжо сьветла. Мы стаім у густым засьнежаным лесе. Літоўскі памежнік разглядае пашпарт майго суседа. "Словенско". – Ёнай, – крычыць ён праз расчыненае вакно на пэрон, – славенцу віза патрэбна? – Напэўна, – адказвае з пэрону Ёнас, – у іх жа там вайна... Бедны сусед разумее толькі тое, што нешта ня так. Мне даводзіцца тлумачыць, што ён не славенец, а славак. – Черт вас разберет, – кажа літовец па-расейску і аддае пашпарт.

З гэтым славакам я адразу загаварыў па-польску. Не разумее. Па-расейску таксама. Тады мне і прыгадаліся словы Адама Міцкевіча, сказаныя ім у пачатку 1840-х гадоў у лекцыі ў Калеж дэ Франс у Парыжы – пра беларускую мову, "самую гарманічную і з усіх славянскіх моў найменш зьмененую". Далей з славакам я гаварыў толькі па-беларуску. "Акурат заспало" – вінавата казаў ён пасьля чарговай пабудкі на мяжы...

Так за адну ноч значэньне Міцкевічавых словаў з патэтычнага ператварылася для мяне ў практычнае. Напэўна і сапраўды, беларуская мова – агульная аснова, якая ў палякаў і расейцаў як бы абрастае сваім інтанацыйным ды фанэтычным "дэкорам" – і праз гэта для іншых славянаў робіцца ўжо незразумелай. Гэта мае даволі грубае, але непрэтэнцыёзнае меркаваньне. Галоўнае тое, што славак мяне разумеў лепей, чым я яго.

Злом

Гадоў 10 назад мне давялося цэлую ноч ехаць у цягніку з чэскімі журналістамі. Яны расказвалі дзіўныя рэчы пра тое, які псіхалагічны злом перажываюць людзі ў іхным посткамуністычным грамадзтве. Чалавек, які раней быў непадзельнай уласнасьцю дзяржавы, цяпер адчувае сябе свабодным, але пакінутым, нікому не патрэбным, ён мусіць уладкоўваць сваё жыцьцё сам. І гэта выклікае драматычныя страты – кагосьці забілі, сябра інтэрнавы, сваякі падаліся ў далёкую эміграцыю, нехта застаўся без кватэры, сям'я распалася... Пра тое самае распавядалі тады і польскія калегі. Злом. Прычым ня ў нейкай частцы грамадзтва, а ў душы кожнага божага чалавечка.

Штосьці падобнае я адчуў у 90-м, калі прыехаў у Вільню. Але, у адрозьненьне ад чэхаў і палякаў, перад вачыма ў мяне ўвесь час была мая Беларусь, учарашні дзень, куды кожную хвіліну можна было вярнуцца.

Сёньня час злому настаў і для людзей Беларусі.

Ліфт

У варшаўскім ліфце, выходзячы, усе адзін аднаму чамусьці кажуць "дзякуй". Ні ў Менску, ні ў Вільні такога няма.

Але вось я выходжу з ліфту проста на Маршалкоўскую (*цэнтральная вуліца ў Варшаве* – **Рэд.**) і цэлую гадзіну шукаю тэлефон. Марная справа.

І такога таксама ні ў Менску, ні ў Вільні няма...

Інтэрвію

Спрабую растлумачыць нашу сітуацыю журналісту польскага радыё. Кажу пра злом і пра тое, што ў такія часы людзям найбольш патрэбнае суцяшэньне. У гэтым сэнсе беларусам цяжэй за суседзяў, бо яны не рэлігійны народ. Іх няблага супакойвала савецкая ідэалогія, пакуль не развалілася яе прапагандысцкая машына. Хто і чым можа супакоіць людзей сёньня? Вось тут і зьяўляецца невядома адкуль ці то поп, ці то камісар, ці то Тымінскі, ці то Кашпіроўскі, а хутчэй – усе яны ў адной асобе, і пачынае казаць, што ніякага злому ня будзе, што ўсё будзе па-ранейшаму. Тым часам злом адбываецца сам па сабе, і ТОЙ проста расьцягвае яго ў часе. Гэта як ампутацыю праводзіць не за хвіліны, а за дні, месяцы – патроху... Развалілі СССР, разьвялі камэрцыю, пусьцілі ў краіну ўсялякіх Сорасаў. Трэба вярнуць старыя парадкі!.. Так выглядае адказ на пытаньне пра фэномэн беларускага прэзідэнта.

Гэты поп-камісар (ягонае прызнаньне – "я праваслаўны атэіст") сьпявае так, як акын. Тэксты ягоных выступаў цалкам не друкуюць – задоўгія і абсурдныя. Яго трэба слухаць! Бо галоўнае там ня словы, а інтанацыя. І людзі слухаюць. Ягоная інтанацыя дае ім сілы, і яны ўжо не задумваюцца, што гэтыя сілы – толькі гіпнатычны эфэкт...

Гімлер

У варшаўскім часопісе bruLion упершыню чытаю прамовы Гімлера і думаю пра тое, што ўлады звычайна забараняюць такія тэксты зусім не таму, што баяцца іх прапагандысцкага эфэкту, а толькі таму, каб схаваць падабенства да іх уласных прамоваў, тэзісаў, ідэалогіі. Сёньняшняя афіцыйная менская кнігарня прапануе цэлы букет літаратуры па тэрарызму ды іншай антыграмадзкай дзейнасьці. Гэтага не забараняюць. Улады баяцца менавіта прапаганды – тупой або наіўнай – якая нічым не адрозьніваецца ў іх і ў нацыстаў. Мэтодыка "абалваньваньня" масаў заўсёды адна.

10%

Праблема ў тым, што ў Беларусі не праводзяцца рэформы. Усё, што робіцца зьверху, робіцца або каб дагадзіць Маскве, або каб вярнуць атрыбутыку савецкіх часоў. Усе заклікі папулісцкай улады зводзяцца да двух пастулатаў: захаваць, як было, і чакаць. "Галоўнае – нам удалося захаваць адзіны народнагаспадарчы комплекс", – кажа прэзідэнт. Мучэньне хвороба цела тут выдаецца за дасягненьне.

Але абстрактнае чаканьне ў эканоміцы, палітыцы, сацыяльнай сфэры азначае толькі адно – пакласьціся на волю адсталасьці. І адсталасьць бярэ сваё. Ужо нідзе ў нашых суседзяў (акрамя, можа быць, Расеі, але гэта несувымернае параўнаньне) няма такога кантраснага, абразьлівага падзелу на кучку багатых і масу бедных, як у нас. Нідзе няма такога кантрасту крамаў і асартымэнту тавараў у іх, сярэдняга заробку і коштаў нерухомасьці (заробкі "свае", а кошты нерухомасьці – маскоўскія), паліклінікаў, сфэры паслуг...

Дзяржава, якая жадае дабра свайму народу, павінна кожнаму грамадзяніну аддаць частку сваёй маёмасьці. І калі ў Польшчы прыватызавана каля 70% дзяржаўнай уласнасьці, у Літве – каля 80%, дык у Беларусі – усяго каля 10%. Гэта значыць, што ў людзей нічога няма. Нічога свайго, законнага, што можна было б прымножыць, атрымаць або перадаць у спадчыну. Адсюль так слаба разьвітае ў нас разуменьне любых пазачасавых каштоўнасьцяў. Калі жывеш толькі сёньняшнім днём, у незалежнасьць, родную мову і гісторыю можна хіба што сьлепа верыць. Гэта па-першае.

Па-другое, у краіне не існуе гарантый для прыватнае ўласнасьці, і ўвесь грамадзкі клімат працуе супраць такіх гарантый. Буйнейшы камэрцыйны банк указам прэзыдэнта далучаюць да дзяржаўнага банку; прэзыдэнцкі "завхоз" Іван Ціцянкоў аглядае офісы фірмаў у цэнтры Менску і прыгаворвае: гэта нам (адміністрацыі прэзыдэнта) падыходзіць; правы ўласнасьці зьвязваецца не з уласьнікам, а з тым, хто тую ўласнасьць даў, і пры кожнай замене начальніка можна чакаць перадзелу.

Па-трэцяе, ня маючы ніякай уласнасьці, людзі праз сістэму падаткаў ніяк адчувальна не зьвязаныя з дзяржавай, з бюджэтам, які для іх застаецца такой самай абстракцыяй, як і сама дзяржава. Калі ж я – гаспадар, то багацьце краіны напрасткі адбіваецца на мне, як падаткаплацельшчыку. Я аддаю перавагу беларускім таварам (першасны, так бы мовіць, патрыятызм), я думаю пра тое, як рэалізаваць свае сродкі так, каб грошы засталіся ў Беларусі, і дынаміка дзяржбюджэту для мяне ня менш цікавая, чым зьмены на маім уласным рахунку. Так нараджаецца дзейсная нацыянальная сьвядомасьць у маштабах усяго народу. Для гэтага народ ня трэба ламаць. За гэта ня трэба агітаваць. Толькі народ як супольнасьць падаткаплацельшчыкаў можа атаясаміць свой лёс з лёсам краіны, аддаць дзяцей у беларускія школы, прычым усьвядомлена і з задавальненьнем.

Калі б ня сёньняшні адкат у былое, які ў той ці іншай ступені адбыўся ва ўсіх постсавецкіх краінах, а ў Беларусі стаў проста фатальным, так бы яно і было. Журналіст польскага радыё падказаў мне вельмі трапнае азначэньне для нашага сёньняшняга рэжыму – канвульсія...

Паланізацыя і русіфікацыя

– Што вы думаеце пра высылку з Беларусі польскіх ксяндзоў-місіянэраў?

Гэта складанае пытаньне. Ксяндзоў высылалі за адкрытую паланізатарскую дзейнасьць. Але пры гэтым ніхто і не падумае высылаць расейскіх папоў. Наадварот, А.Лукашэнка паўтарае, што дзяржава будзе падтрымліваць толькі праваслаўе. Але ж у Беларусі рэальных вернікаў-каталікоў ніяк ня менш за такіх самых праваслаўных.

Вось вузел праблем. Некалі ў XIX ст. самая беларуская ідэя выйшла з польска-каталіцкага асяродзьдзя. Гэта засьведчыла блізкасьць дзьвюх ідэй, іх узаемапранікальнасьць, і стала пасьля прычынай рэальнага плёну паланізацыі ў Беларусі. Яшчэ й сёньня многія нашы пашпартныя палякі памятаюць, калі іх запісалі палякамі. А я памятаю, як яшчэ ў часы студэнцтва аднаго майго калегу з Навагрудчыны бацька выгнаў з дому за "беларускія настрої". Уся сям'я там гаварыла толькі па-беларуску, але лічылі сябе палякамі.

Нічога такога не было з "усходняга" боку. Я ня ведаю расейцаў – былых беларусаў. І колькі ні шукаў рэальнага пераходу з беларускага ўсьведамленьня ў расейскае – так і не знайшоў. У гэтым сэнсе ў Беларусі ніколі не было русіфікацыі. Была царская, а пасьля савецкая бюракратызацыя. І гэтыя працэсы ішлі не ў прамым узаемапраніканьні народаў, а праз начальства, школу і тэлевізар.

З пальшчызнай усё амаль наадварот – усё вельмі блізка, усё "зьнізу". Тут беларускі чалавек сапраўды мог усьвядоміць сябе палякам. Быць расейцам – зусім ня больш прэстыжна, чым беларусам. Быць палякам – значыць, ня быць ні расейцам, ні беларусам, а быць іншым, не савецкім. Быць палякам – як нейкі пралаз для асабістай свабоды чалавека ў таталітарным грамадзтве.

Сутнасьць праблемы – у недаафармленасьці самой Беларусі – нацыі і дзяржавы. Калі ў нас будзе панаваць нармальная дзяржаўная і нацыянальная сьвядомасьць і ня будзе такой глухой мяжы з Польшчай – ня будзе і праблем з ксяндзамі. Трэба лiквідаваць не паланізацыю, а яе падставы, не забіраючы пры гэтым у людзей права выбару. Але пакуль наша дзяржава нічога для гэтага ня робіць, адзінае, што застаецца, – прызнаць слушнасьць высылкі ксяндзоў.

Сімволіка чыгункі

Колькі аўтараў знаходзілі ўдзячныя сымбалі на чыгунцы! Я еду ў яшчэ савецкім спальным (г.зн. нязручным для спаньня) вагоне, які належыць ужо літоўскай чыгунцы. Вагон паднોўлены, усе надпісы – па-літоўску. Ідучы, як казаў М.С.Гарбачоў, працэсы. Клязэт у вагоне – зусім ужо "эўрапейскі", вада падаецца пэдалькаю на падлозе і г.д.

Апусьціўшы вочы, знаходжу адрас вытворцы клязэту – Быдгашч. Савецкі вагон, літоўскія надпісы, польскі клазэт... Сімволіка часу.

* * *

Я вяртаюся ў сваё савецкае дзяцінства, Беларусь вяртаецца ў свае былыя часы, Ніцшэ кажа пра вечнае вяртаньне... Але нашае вяртаньне – ілюзорнае, як тыя сілы, якія дае прэзыдэнцкі гіпноз. Мы спакушаемся магчымасьцю "падмануць Бога", пажыць яшчэ раз, зрабіць з свайго адзінага жыцьця два. Мы ходзім з падкурчанымі нагамі і не саромеемся людзей, таму што мы так ходзім усе.

Таможенный союз: мы теряем 2,7 миллиарда долларов

Станислав ГУСАК, заместитель председателя Партии Белорусского народного Фронта

Внешний долг России превысил 135 миллиардов долларов. Россия возглавила список должников во всем мире и, по утверждению российских экономистов, к новому 1996 году этот долг приблизится к одной тысяче долларов на каждого (!) российского гражданина.

Беларусь имеет этот показатель в четыре раза ниже, и он составляет около 250 долларов на каждого из нас (включая младенцев). Создание единой экономической, военно-политической или какой-либо зоны (союза) с Россией будет означать для граждан Беларуси увеличение внешнего долга до российского показателя. России это выгодно, лучше, если часть ее долгов и расходов ляжет на плечи Беларуси. Но тогда возникает вопрос: почему граждане нашего государства должны платить за все, что было разворовано, промотано, провоевано в России?

"Прелести" единого таможенного пространства мы уже ощущаем. Если раньше можно было купить подержанную машину западного производства за 1000-1500 долларов, то теперь такая машина стоит 4-5 тысяч долларов. Причина известная – подписав соглашение о единой таможенной зоне, президент и его правительство ввели российские таможенные правила. Машины из Западной Европы стало невыгодным ввозить на внутренний рынок Беларуси. Казна осталась без доходов от пошлины на ввоз, а беларусы – без автомобилей. Если бы Беларусь сохранила собственное таможенное пространство, то через 2-3 года практически каждая семья могла бы иметь автомобиль. Монополизировав белорусский рынок, Россия взвинтила цены на свои автомобили, и теперь нам выбирать не приходится.

Если бы Беларусь сохранила свое таможенное пространство, то за счет взимания пошлин за транзит нефти, газа и других товаров трубопроводами, по железной дороге, автомобильным транспортом, авиацией, а также взимания выплат за расположение российских войск и ядерных ракет на нашей территории, мы смогли бы более чем в два раза увеличить государственный бюджет. Объем этих выплат и пошлин составляет около 2,7 миллиарда долларов. Обещанной президентом экономической компенсации в виде сниженных цен на энергоносители Беларусь не получила и не получит!

За счет взимания пошлин и выплат мы могли бы:

– Дополнительно ежегодно строить 40 000 квартир площадью по 50 кв.м. (это 600 млн. долл.).

– Снизить налоги с производства на 30% и соответсвенно увеличить заработную плату рабочим и служащим (760 млн. долл.).

– Увеличить пенсии пенсионерам на 50% (400 млн. долл.).

– Увеличить заработную плату работникам системы образования и здравоохранения (540 млн. долл.).

– Увеличить стипендию студентам ВУЗов, техникумов и учащимся ПТУ в 3 раза (100 млн. долл.).

– Инвестировать в промышленность и сельское хозяйство на создание новых рабочих мест и внедрение новых технологий (300 млн. долл.).

Итого: 2,7 млрд. долларов США.

Не слишком ли дорого мы платим за "дружбу народов"?

Отдав России все, что можно отдать, Лукашенко занялся поиском "внутреннего" резерва. И опять жертвой стали те же пенсионеры. Наиболее пострадавшей частью населения в результате этих метаморфоз оказались самые активные избиратели первого президента, страстные сторонники единений и защитники установившегося в Беларуси режима. Видно это божья кара за слепоту на выборах.

Кстати, Украина, как известно, отказалась от вступления в какие-либо зоны или союзы на принципах, предложенных Москвой и принятых руководством Беларуси. Президент Украины Кучма заявил, что такое единение не отвечает государственным и экономическим интересам Украины. Экономическое сближение стран СНГ Киев видит через организацию свободной торговли между странами. И это логично.

Лукашенко и его правительство вопреки здравой логике и смыслу принимают решения, несущие Беларуси экономические убытки и подрывающие политический авторитет государства, снижающие жизненный уровень народа. Все поставлено с ног на голову.

СУСЕДЗІ

Польшча пасьля выбараў прэзідэнта

21 лістапада А.Лукашэнка ў сваім 3-гадзінным выступе на вэртыкальным "партыйна-гаспадарчым актыве" двойчы згадваў пра Польшчу.

Па ягоных словах, польскі народ не прымае палітыку рэформаў, і таму да ўлады зноў "прыйшлі камуністы", якіх наша прэса завуалявана называе "левымі сіламі". Лукашэнка падкрэсьліў, што польскі прыклад "пра многае прымушае задумацца".

Вельмі ўражвае, што наш прэзідэнт кепска арыентуецца ў палітычным жыцьці суседняй краіны. У той жа дзень 21 лістапада прэзідэнт Б.Клінтан (пасьля званку ў Гданьск да Л.Валэнсы) 7 хвілінаў размаўляў па тэлефоне з А.Квасьнеўскім. Новы польскі прэзідэнт сказаў Клінтану, што 6 гадоў таму Польшча абрала "добрую дарогу", па якой ён – А.Квасьнеўскі – павядзе яе далей. Польшча будзе надалей умацоўваць дэмакратыю ды вольны рынак і застанецца адкрытай для сьвету. Другая палова тэлефоннай размовы была прысьвечаная адносінам Польшчы з усходнімі суседзямі, галоўным чынам з Расеяй. А.Квасьнеўскі сказаў, што пастараецца пераканаць расейцаў, што пашырэньне NATO на ўсход ня будзе накіравана супраць Расеі.

Так што дарэмна радуецца А.Лукашэнка, што з захаду нас "падапрэ" камуністычная краіна. Ён памыляецца, як памыляліся нашыя камуністы з надзеяй на Бразаўскаса і Кучму. Польскія камуністы ўвогуле ніколі не былі такімі "цьвёрдалобымі" як савецкія. Яны захавалі на вёсцы прыватны сэктар, талерантна ставіліся да касьцёла, а ў 1981 годзе частка з іх гатовая была ўзяць у рукі зброю на выпадак, калі б Брэжнеў паспрабаваў акупаваць Польшчу.

Л.Валэнса вельмі шмат зрабіў для Польшчы, але ён проста надакучыў палякам, як некалі ангельцам надакучыў У.Чэрчыль, хоць ён і выйграў для Англіі вайну з Нямеччынай. Між іншым, "бацька" польскіх рэформаў Л.Бальцаровіч сказаў, што ягоная партыя – Unia Wolnosci – будзе супрацоўнічаць з новымі ўладамі ў двух стратэгічных напрамках – уступленьне Польшчы ў Эўрапейскі Саюз і ў NATO.

І апошняе. 21 лістапада ў Варшаве было заяўлена, што трох новых міністраў – абароны, унутраных і замежных справаў прызначае старшыня ўраду, а ня сам прэзідэнт, які не зьбіраецца балансаваць на мяжы закона. Так што Лукашэнка памыляецца, думаючы, што ў Польшчы таксама можна "разглагольстваваць" пра ўмацаваньне сувэрэнітэту краіны і законнасьці, але рабіць усё наадварот. З палякамі такі "нумар" ня пройдзе, такія палітыкі ня маюць у іх ніякіх шанцаў. І А.Квасьнеўскі гэта разумее.

Сяргей МАКСІМОВІЧ

У ЯКАСЬЦІ ДАВЕДКІ

Сьпіс тэлефонаў адміністрацыі прэзідэнта

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь **Лукашэнка**
Аляксандар Рыгоравіч 22-63-53
Прыёмная 22-39-32

КІРАЎНІЦТВА АДМІНІСТРАЦЫІ ПРЭЗІДЭНТА

Кіраўнік адміністрацыі **Мясьніковіч**
Міхаіл Уладзімеравіч 22-60-06
Памочнік **Дзягода**
Ігар Барысавіч 22-30-18
Прыёмная 22-60-06
Першы намесьнік кіраўніка адміністрацыі **Сазонаў**
Міхаіл Юр'евіч 22-38-50
Прыёмная 22-33-40

САКРАТАРЫЯТ ПРЭЗІДЭНТА

Кіраўнік сакратарыяту – першы памочнік прэзідэнта **Латыпаў**
Урал Рамдракавіч 22-33-23
Прыёмная 22-32-84

Група памочнікаў прэзідэнта

Памочнікі прэзідэнта:
Пілюта
Ўладзіслаў Сяргеевіч 22-36-72
Прыёмная 22-35-42
Посахаў
Сяргей Аляксеевіч 22-33-38
Прыёмная 22-30-73
Сазонаў
Аляксандар Юр'евіч 22-39-83
Прыёмная 22-37-84
Слука
Алег Георгіевіч 22-33-57
Канаплёў
Уладзімер Мікалаевіч 22-62-99
Кучынскі
Віктар Францавіч 22-34-17
Дарадцы-кансультанты:
Варанецкі
Валерый Іосіфавіч 22-31-45
Макараў
Сяргей Пятровіч 22-30-20
Галоўны спэцыяліст
Чалы
Сяргей Вечаслававіч 22-34-85

ГАЛОЎНАЯ ЭКАНАМІЧНАЯ ЎПРАВА

Капітула
Пётар Андрэевіч 22-36-50
Намесьнік начальніка ўправы
Дромаў
Анатоль Андрэевіч 22-39-54
Прыёмная 22-31-71
Галоўныя спэцыялісты:
Голубеў
Юрый Андрэевіч 22-31-10
Іванцоў
Пётар Іванавіч 22-34-50
Камкоў
Васіль Нікіфаравіч 22-30-62

ГАЛОЎНАЯ ЎПРАВА ГРАМАДЗКА-ПАЛІТЫЧНАЙ ІНФАРМАЦЫІ

Намесьнік кіраўніка адміністрацыі – начальнік управы
Замяталін
Уладзімер Пятровіч 22-30-17
Прыёмная 22-38-15

Аддзел грамадзка-палітычных і сацыяльных праблемаў

Намесьнік начальніка ўправы – загадчык аддзелу **Данілаў**
Аляксандар Мікалаевіч 22-39-21
Дарадца-кансультант **Вялічка**
Ўладзімер Паўлавіч 22-32-46

Сэктар вывучэньня грамадзкай думкі

Галоўны спэцыяліст **Трапянок**
Мікалай Рыгоравіч 22-39-61

Сэктар інфармацыйных тэхналогій

Загадчык сэктару **Сеўрук**
Уладзімер Мікалаевіч 22-37-14
Галоўныя спэцыялісты:
Плютаў
Вячаслаў Сяргеевіч 22-39-69
Крыванос
Аляксандар Паўлавіч 22-32-41
Вядучы спэцыяліст **Зінакова**
Сьвятлана Віктараўна 22-36-36

Аддзел гуманітарных праблемаў і сувязяў з грамадзкімі арганізацыямі

Намесьнік начальніка ўправы – загадчык аддзелу **Харавец**
Валерый Маркавіч 22-35-57
Дарадцы-кансультанты:
Гурко
Аляксандар Віктаравіч 22-37-26
Вінакурава
Сьвятлана Пятроўна 22-38-23

Сэктар праблемаў адукацыі і культуры

Галоўны спэцыяліст **Марчанка**
Ніна Паўлаўна 22-32-16

Сэктар па сувязях з грамадзкімі арганізацыямі

Загадчык сэктара **Пашкоўскі**
Георгій Міхайлавіч 22-35-98
Галоўны спэцыяліст **Няронскі**
Ўладзімер Уладзімеравіч 22-30-61

Аддзел друку, тэлебачаньня і радыё

Вядучы спэцыяліст **Ярашук**
Тамара Віктараўна 22-31-85

УПРАВА КАДРАВАЙ ПАЛІТЫКІ

Начальнік управы **Малумаў**
Юрый Георгіевіч 22-33-39
Прыёмная 22-33-39
Намесьнік начальніка ўправы
Бачыла Аляксандар
Аляксандравіч 22-35-49
Прыёмная 22-38-30
Галоўныя інспэктары:
па Берасьцейскай вобл.
Папека
Мікалай Мікалаевіч 22-35-58
па Віцебскай вобл.
Буянаў
Уладзімер Мікалаевіч 22-37-52
па Гомельскай вобл.
Буйневіч
Віктар Міхайлавіч 22-31-53
па Гарадзенскай вобл.
Бяляеў
Аляксандар Міхайлавіч 22-31-10
па г.Менску
Яхнавец
Ляон Захаравіч 22-32-95
па Менскай вобл.
Борыс
Фёдар Фёдаравіч 22-37-56
па Магілёўскай вобл.
Смыкоўскі
Іван Мікалаевіч 22-36-91

Камітэт па барацьбе з карупцыяй у ворганах дзяржаўнай улады і кіраваньня

Намесьнік начальніка ўправы – старшыня камітэту **Карпіевіч**
Мікалай Фёдаравіч 22-37-11
Прыёмная 22-38-68

ДЗЯРЖАЎНА-ПРАВАВАЯ ЎПРАВА

Начальнік управы **Марыскін**
Аляксандар Уладзімеравіч 22-37-95
Намесьнік начальніка **Лубоўскі**
Віктар Яўгенавіч 22-34-48
Прыёмная 22-37-12

Аддзел дзяржаўнага і міжнароднага права

Загадчык аддзелу **Ізотка**
Ўладзімер Пятровіч 22-34-81
Галоўныя спэцыялісты:
Васілевіч Ніна Іванаўна 22-30-34
Пяткевіч Натальля
Ўладзімераўна 22-37-49

Аддзел грамадзянскага і гаспадарчага права

Загадчык аддзелу **Пласкавіцкі**
Аляксандар Леанідавіч 22-38-57

Аддзел па забесьпячэньні дзейнасьці праваахоўных органаў

Галоўныя спэцыялісты:
Сідарчук
Ірына Паўлаўна 22-35-48
Юрага Аляксандар
Уладзімеравіч 22-38-11

Сэктар уліку і сістэматызацыі заканадаўства

Загадчык сэктару **Шніткова**
Алена Вітальеўна 22-36-70
Вядучы спэцыяліст **Генэралава**
Ірына Эдуардаўна 22-36-61

УПРАВА ПА ПЫТАНЬНЯХ ГРАМАДЗЯНСТВА, УЗНАГАРОДАЎ І ПАМІЛАВАНЬНЯ

Начальнік управы **Шыпко**
Аляксандар Яўгенавіч 22-35-03
Прыёмная 22-30-49

Аддзел на рабоце са зваротамі грамадзянаў

Загадчык аддзелу **Бондарава**
Ганна Фёдараўна 22-35-37
Намесьнік **Сямілетнікава**
Яўгенія Вітольдаўна 22-30-68

Сэктар лістоў

Загадчык сэктару **Смалякова**
Натальля Пятроўна 22-37-19

Сэктар арганізацыі прыёму грамадзянаў (вул.Кірава,43)

Загадчык сэктару **Сідаровіч**
Сьцяпан Канстанцінавіч 22-31-64

Архіў прэзідэнта

Загадчык сэктарам – архівам прэзідэнта **Белавусава**
Ірына Іванаўна 22-38-51

АДДЗЕЛ ПА СУВЯЗЯХ З ВЯРХОЎНЫМ САВЕТАМ

Загадчык аддзелу **Саладоўнікава**
Валянціна Сьцяпанаўна 22-39-09

КІРАЎНІЦТВА СПРАВАМІ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

(220016, г.Менск, вул.К.Маркса,38)

Кіраўнік **Ціцянкоў**
Іван Іванавіч 22-60-01
Прыёмная 22-61-54
Памочнік кіраўніка **Віньнікаў**
Дзьмітрый Захаравіч 22-35-68
Першы намесьнік кіраўніка
Харужык
Лявонцій Іванавіч 22-66-07
Прыёмная 22-35-65
Намесьнік кіраўніка **Кашкан**
Георгій Міхайлавіч 22-60-22
Прыёмная 22-66-36
Намесьнік кіраўніка **Новак**
Васіль Аляксандравіч 22-60-19
Прыёмная 22-38-43
Намесьнік кіраўніка **Лазоўскі**
Ўладзімер Георгіевіч 22-37-07
Прыёмная 22-30-55

Аддзел абслугі дзяржспэцмерапрыемстваў

Начальнік аддзелу **Дваранiновіч**
Іосіф Паўлавіч 22-35-16

Сэктар па зьнешнеэканамічных сувязях

Загадчык сэктару **Палятаеў**
Мікалай Афанасьевіч 22-37-10

Управа ахоўваемых тэрыторыяў, лясной і сельскай гаспадаркі

Начальнік управы **Лучкоў**
Аляксандар Іванавіч 22-38-75

Сэктар сельскай гаспадаркі і перапрацоўкі прадукцыі

Загадчык сэктару **Папоў**
Валерый Мікалаевіч 22-38-09

Сэктар арганізацыі турызму і паляваньня

Галоўны спэцыяліст **Сельванюк**
Аляксей Міхайлавіч 22-31-25

Галоўная ўправа адміністрацыйных будынкаў

Начальнік управы **Данільчанка**
Ўладзімер Аляксееівч 22-66-25
Прыёмная 22-33-13

АПАРАТ САВЕТУ БЯСЬПЕКІ

Дзяржаўны сакратар Савету бясьпекі **Шэйман Віктар**
Уладзімеравіч 22-64-41
Памочнік Дзяржаўнага сакратара Савету бясьпекі **Міклашэвіч**
Віктар Якаўлевіч 22-35-66
Прыёмная 22-61-07

Аддзел аналітычных дасьледаваньняў і прагназаваньня

Начальнік аддзелу **Тозік**
Анатоль Афанасавіч 22-37-25

Кантрольна-інспэктарскі аддзел

Начальнік аддзелу **Канцавенка**
Сяргей Фёдаравіч 22-37-43

Аддзел апэратыўнага рэагаваньня

Начальнік аддзелу **Сівакоў**
Юрый Леанідавіч 22-38-69

Тэлефонны даведнік друкуецца ў скарочаным варыянце. Калі вам спатрэбяцца нумары тэлефонаў больш дробных чыноўнікаў прэзідэнцкай адміністрацыі – зьвяртайцеся ў ведамства таварыша Замяталіна

Панядзелак 27 лістапада

Беларускае тэлебачаньне
7.35 Ранішні кактэйль
7.50 Мультфільм
8.00 "Рэквіем для голасу і фартэп'яна", м/ф, с. 3
9.00 Фінансавы час
9.15 Мультфільмы
9.55 "Залаты ключык", м/ф
11.10 Камп'ютарны палігон
11.35 Канцэрт
12.35 "Зоя Літвінава", д/ф
15.00, 21.00, 23.25 Навіны
15.10 "Ах, вадэвіль, вадэвіль...",м/ф
16.15 ТБ – школе
16.30 "Сіняе, сіняе...", спэкт.
17.30 Прафілактыка дыябэту
17.45 Музычны антракт
18.00 Навіны, BBC, CNN
18.45 MTV
19.00, 21.45 Залаты шлягер-95
20.40 Калыханка
23.40 Спартовы тэлекур'ер
24.00 Эканамікст
0.10 Пад купалам Сусьвету

ОРТ
17.00, 23.00 Навіны
17.20 "Трапіканка"
18.05 Выбары-95
19.00 Калі
19.45 Добрай ночы, малышы!

Да ўвагі тэлегледачоў! 27-28 кастрычніка на тэлеканале "Санкт-Пецярбург" праводзяцца прафілактычныя работы

20.00 Час
20.50 "Электронныя жучкі-9", м/ф
21.50 Таямніцы гісторыі
22.35 Музычная праграма
23.10 Сем дзён спорту

Канал "Расея"
6.30 Час спраўных людзей
7.00,10.00,16.00,19.00,22.00 Вестки
7.25 Патрабуюцца...
7.35 Рытміка
7.50 Усяго пакрыху
8.25 Тэлегазэта
8.30, 17.40 Выбары-95
9.00 Мы ячэчэ жывыя...
9.40 Мульты-пульці
9.50 Ключавы момант
10.20 Міліцэйская кроніка
10.30 Лёсы
10.45 Мульты-пульці
11.05 Кліп-антракт
11.15 Новая лінія
15.05 Там-там навіны
15.20 Сьвята штодня
15.30 Паўгадзіны на цуды
16.20 Новая лінія
16.45 Выратаваньне 911
18.10 Клуб выбарщчыкаў
18.15 "Высокая мода" ў Маскве
18.25 Вуснамі дзіцяці
19.25 Падрабязнасьці
19.35 "Амаль безнадзейная справа", ч. 2
20.45 Рэпартэр
21.00 Прагноз надвор'я
21.05 Момант ісьціны
22.30 Рака часу
22.35 Аўтаміг
22.40 Служба 299-00-00
22.55 Інтэрвію старшыні Дзяржаўнай думы
23.25 "Гонка за жыцьцём", с. 3
0.15 Джаз-клуб

IV канал, НТВ
7.30 Мір вашаму дому
7.40, 10.30, 13.30, 16.45 СІВ
7.50 Майстрыха
8.05 Новая пачатковая школа
8.35 Інвэстар
8.45 "Ехаў трамвай па горадзе",д/ф
8.55 Цёмкавы адкрыцьці
9.10 Італійская мова
9.40 "Эдэра"
10.35 АНК
12.30 Час "Рэаліста"
13.35 "Макс-95", д/ф
14.10 "Падзеньне інжынэра Гарына", м/ф, с. 1
15.15 Сыляваю для вас
15.20 "Вольныя сэрцам...", спэкт.
16.15 Грош у квадраце
17.05 "Чароўныя гады"
17.30 Футбольны клуб
18.00, 21.00, 23.00 Сёньня
18.35 Герой дня
19.00 "АКТ", м/ф
20.35 Выбары
21.35 "Прыгоды бравага жаўнера Швэйка"
22.30 Часінка
23.20 Вэрсіі
23.35 Тэніс апоўначы

8 канал
18.00 "Бэлісіма"
18.45 Дом вокнамі ў дзяцінства
19.15 "Настырлівыя і прыгожыя"
19.45 Мульт-планэта
20.00 "Дынастыя"
20.50 Вечарніца
21.00 Праз усе межы
21.45 "Мальвіль", м/ф

Аўторак 28 лістапада

Беларускае тэлебачаньне
7.35 Ранішні кактэйль
7.50 Эканамікст
8.00 Люстэрка CNN
8.20 Аўта-парк
8.35 Конны спорт. Канкур
9.00 ТБ – школе
9.15 "Маё каханьне, мой смутак"
9.45 Абібок
10.15 Тураб'ектыў
10.35 Залатая ліра
11.25 "Лісьце каштанаў", спэкт.
15.00, 21.00, 23.00 Навіны
15.10 Гандлёвы дом
15.25 "Калі тае сьнег", м/ф
16.00 Мультфільм
16.10 ТБ – школе
16.45 Урокі Н.Наважылавай
17.15 Мост
17.45 Музычны антракт
18.00 Навіны, BBC, CNN
18.45 MTV
19.00 III Міжнародны тэлефэстываль "Падвор'е-95"
19.50 Тэлеанонс
19.55 Зорная ростань
20.30 Скрыжалі
20.35 Калыханка
21.40 Прэс-канфэрэнцыя Аляксандра Лукашэнкі
23.05 Музыка без межаў
23.45 Эканамікст
23.55 Пад купалам Сусьвету

ОРТ
17.00, 23.00 Навіны
17.20 "Трапіканка"
18.05 Выбары-95
19.00 Тэма
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час
20.50 "Жывe такі хлопец", м/ф
22.35 Маска. Крэмль
22.50, 23.10 50 x 50
0.00 "Твін Пікс"
0.50 Сем дзён спорту
1.20 Бязавы туман

Канал "Расея"
6.30 Час спраўных людзей
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вестки
7.25 Патрабуюцца...
7.30 Зоркі гавораць
7.35 Рытміка
7.50 Усяго пакрыху
8.30, 17.40 Выбары-95
9.05 Тэлегазэта
9.10 "К.Сіманаў: застаюся вайсковым пісьменьнікам", д/ф
9.30 Лёс аднаго музэя
10.20 Міліцэйская кроніка
10.30 Лёсы
10.45 Кліп-антракт
10.50, 16.50 "Камень сноў"
11.15 Новая лінія
15.05 Там-там навіны
15.20 Кампас "Роста"
15.50 Месяцаслоў
16.20 Новая лінія
17.15 Ваш партнэр
17.30 Клуб выбарщчыкаў
18.10 L-клуб
19.25 Падрабязнасьці
19.35 "Залёты Бальзамінава", м/ф
21.10 Кінаафіша
21.25 Прагноз надвор'я
21.30 Лідар-прагноз
22.30 Рака часу
22.35 Аўтаміг
22.40 Служба 299-00-00
22.55 Кар'ера
23.25 ЭКС
23.35 "Гонка за жыцьцём", с. 4
0.30 Джаз-клуб

IV канал, НТВ
7.30 Мір вашаму дому
7.40, 10.30, 13.30, 16.45 СІВ
7.50 Француская для дзетак
8.20 Мультфільм
8.30 Канцэрт
8.45 К.Сіманаў. Па старонках твораў
9.30 Француская мова
10.00 FranceTV-крама
10.35 АНК
12.30 Час "Рэаліста"
13.35 Мэдычныя навіны Расеі
13.40 Відеапаэзія
13.45 Канцэрт
14.05 "Падзеньне інжынэра Гарына", с. 2
15.10 Галоўны тут я
15.40 Сыляваю для вас
15.45 Сакральныя цывілізацыі
16.15 Куміры...
17.00 "Чароўныя гады"
17.30 У пошуках прыгодаў
18.00, 21.00, 23.00 Сёньня
18.35 Герой дня
19.00 "Заложнікі д'ябла", м/ф
21.35 "Прыгоды бравага жаўнера Швэйка"
22.30 Часінка
23.20 Вэрсіі
23.35 Мэламанія

8 канал
18.00 "Бэлісіма"
18.45 Дом вокнамі ў дзяцінства
19.15 "Настырлівыя і прыгожыя"
19.45 Мульт-планэта
20.00 "Дынастыя"
20.50 Вечарніца
21.00 Камэрныя падрабязнасьці
21.15 "Супраць плыні"
22.15 Тэлемэню
22.30 "Невядомыя старонкі з жыцьця разьведчыка", м/ф

Серада 29 лістапада

Беларускае тэлебачаньне
8.00 "Харошкі", ф/к
8.30 Здароўе
9.00 Галасы мінуўшчыны
9.40 Трыял: знаёмы незнаёмца
10.10 Да 100-годзьдзя кінематографу
13.10 Сакратэр
13.50 "Маё каханьне, мой смутак"
14.50 Мультфільм
15.00 Запрашаем на вячоркі
15.40 "Варыянты вострых кутоў",д/ф
16.40 Надзённа
17.30 "Кніганошы", спэкт.
18.25 Падвор'е-95
18.55 "Неверагоднае пары, або Сапраўднае здарэньне, якое добра скончылася сто гадоў таму", м/ф
20.10 Цёмны пакой
20.35 Калыханка
21.00, 23.15 Навіны
21.45 "Жорсткі раманс", м/ф, с. 1
22.55 Крок
23.30 Эканамікст
23.40 Сталіца
23.55 Ваўчок-шоў
0.25 Пад купалам Сусьвету

ОРТ
5.00 Тэлераніца
7.30, 18.05 Выбары-95
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.00 Навіны
8.15, 17.20 "Трапіканка"
9.00 Тэма
9.45 У сьвеце жывёлаў
10.20 Мультфільм
10.30, 18.35 Адгадай мэлодыю
11.10 ТРК "Мір"
11.50 "Артыстка з Грыбрава", м/ф, с. 1
13.00 "30 выпадкаў маёра Зэмана", т/с
14.20 "Віджыт сьпяшаецца на дапамогу"
14.40 Кактус і К°
14.50 До-мі-соль
15.10 Покліч джунгляў
15.35 "Элен і хлопцы"
16.00 Тэт-а-тэт
16.30, 0.55 Сем дзён спорту
19.00 "Арбацкі парламант", п. 2
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час
20.50 "Камісар", м/ф
23.10 Прэс-клуб
0.05 "Твін Пікс"
1.25 Кабарэ "Усе зоркі"

Канал "Расея"
6.30 Час спраўных людзей
7.00,10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вестки
7.25 Патрабуюцца...
7.30 Зоркі гавораць
7.35 Рытміка
7.50 Усяго пакрыху
8.10 Сялянскае пытаньне
8.30, 17.40 Выбары-95
9.00 Тэлегазэта
9.05 "Санта-Барбара"
10.20 Надзвычайны канал
10.30 Непапулярная тэма
10.45 Кліп-антракт
10.50, 16.50 "Камень сноў"
11.15 Новая лінія
15.05 Там-там навіны
15.20 Сьвята штодня
15.30 Чый бок?
16.20 Далёкі Ўсход
17.15 Паралелі
17.25 Ваш партнэр
18.15 Клуб выбарщчыкаў
18.25 Свая гульня
19.25 Падрабязнасьці
19.35 "Санта-Барбара"
20.35 Даміно М.Баярскага
21.05 Прагноз надвор'я
21.10 Надзвычайны канал
22.30 Рака часу
22.35 Аўтаміг
22.40 Служба 299-00-00
22.55 Чэмпіянат Эўропы па баскетболе. ЦСКА (Расея) – "Іракліс" (Грэцыя)
23.40 "Гэката", м/ф

Санкт-Пецярбург
12.00, 18.30, 21.45 Інфарм-TV
12.10 Стыль жыцьця
12.25,14.35,17.40 Музычны момант
12.30 Нямецкая хваля
12.45 Рацэпт
13.00 Хуткая дапамога
13.35, 18.55 "Мануэла"
14.25 Парады садаводам
16.10 Дзіцячае TV
16.30 Маленькія зорачкі-95
17.00, 20.00 Выбары-95
17.45 Шэсьць граняў фартуны
18.05 Тэлекрама
18.10 Вялікі фэстываль
18.50 Спартовыя навіны
19.50 Тэлеслужба бясьпекі
21.05 Блеф-клуб
22.00 Спорт, спорт, спорт...
22.15 Залаты цялец

IV канал, НТВ
9.30 Нямецкая мова
10.30, 13.30, 16.45 СІВ
10.35 АНК
12.30 Час "Рэаліста"
13.35 Чужыя?!..
14.05 "Падзеньне інжэнэра Гарына", с. 3
15.10 Камп'ютарны весьнік
15.25 Пэдагогіка для ўсіх
16.10 Я.Растопчына
16.30 Вышэйшая школа
17.00 "Чароўныя гады"
17.30 Амаль усё пра баскетбол
18.00, 21.00, 23.00 Сёньня
18.35 Герой дня
19.00 "Шукальнікі прыгодаў", м/ф
20.45 Мультфільм
21.35 "Прышлыя"
22.30 Часінка
23.20 Вэрсіі
23.35 Кавярня Абломаў

8 канал
18.00 "Бэлісіма"
18.45 "Свавольнікі"
19.15 "Настырлівыя і прыгожыя"
19.45 Мульт-планэта
20.00 "Дынастыя"
20.50 Вечарніца
21.00 Муз-парад
21.15 "Усіх за краты", м/ф
23.15 Foxy music

Чацьвер 30 лістапада

Беларускае тэлебачаньне
7.35 Ранішні кактэйль
7.50 Эканамікст
8.00 Люстэрка CNN
8.20 "Маё каханьне, мой смутак"
9.20 Урокі Н.Наважылавай
9.50 Слоік коміксаў
10.20 "Мара", м/ф
12.00 Кампазітары Беларусі
12.50 Відзьма-навідзьма
15.00, 21.00, 23.00 Навіны
15.10 "На пачатку слаўных справаў", ф. 2, с. 1
16.15 ТБ – школе
16.40 Крок
17.15 Падвор'е-95
17.45 Музычны антракт
18.00 Навіны, BBC, CNN
18.45 MTV
19.00 Гандбол. Чэмпіянат Эўропы. Беларусь – Францыя
20.30 Студыя "Эксклюзіў". Шалі
20.40 Калыханка
21.45 "Жорсткі раманс", с. 2
22.55 Тэлеанонс
23.15 Эканамікст
23.25 Крок
23.50 Пад купалам Сусьвету

ОРТ
5.00 Тэлераніца
7.30, 18.05 Выбары-95
8.00,11.00,14.00,17.00,23.00 Навіны
8.15, 17.20 "Трапіканка"
9.00 Арбацкі парламант
9.45 Клуб падарожнікаў
10.30 Мультфільм
10.40 Смак
11.10 ТРК "Мір"
11.50 "Артыстка з Грыбрава", с. 2
13.00 "30 выпадкаў маёра Зэмана"
14.20 Мультфільм
14.40 Лега-го!
15.10 Новая рэальнасьць
15.35 "Элен і хлопцы"
16.00 Рок-урок
16.30, 0.45 Сем дзён спорту
18.35 Лато-мільён
19.00 Каб памяталі
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час
20.50 "Час красаваньня", м/ф
23.10 МузАгляд
23.55 "Твін Пікс"
1.15 Хіт-парад

Канал "Расея"
6.30 Час спраўных людзей
7.00,10.00,16.00,19.00,22.00 Вестки
7.25 Патрабуюцца...
7.30 Зоркі гавораць
7.35 Рытміка
7.50 Усяго пакрыху
8.10 Сялянскае пытаньне
8.30, 17.40 Выбары-95
9.00 Тэлегазэта
9.05 "Санта-Барбара"
10.20 Міліцэйская кроніка
10.30 П.Шарбаўм
10.45 Кліп-антракт
10.50, 16.50 "Камень сноў"
11.15 Новая лінія
15.05 Там-там навіны
15.20 Сьвята штодня
15.30 Кенгуру
16.20 Новая лінія
17.15 Купіць – не купіць
17.25 Ваш партнэр
18.15 Клуб выбарщчыкаў
18.25 Караоке па-расейску
19.25 Падрабязнасьці
19.35 "Санта-Барбара"
20.35 Маскі-шоў
21.10 Прагноз надвор'я
21.15 Сюжэт
22.30 Рака часу
22.35 Аўтаміг
22.40 Служба 299-00-00
22.55 ЭКС
23.05 Музычная праграма
23.35 Гандлёвы дом
0.05 "Сатана", м/ф

Санкт-Пецярбург
12.00, 18.30, 21.45 Інфарм-TV
12.10 Стыль жыцьця
12.25, 14.30, 21.05 Музычны момант
12.30 Нямецкая хваля
12.45 Мультфільм
13.00 Хуткая дапамога
13.35, 18.55 "Мануэла"
14.20 Парады садаводам
16.25 Мультфільмы
16.45 Па ўсёй Расеі
17.00, 20.00 Выбары-95
17.40 Ленаблтэлекампанія
18.05 Тэлекрама
18.10 Вялікі фэстываль
18.50 Спартовыя навіны
19.50 Тэлеслужба бясьпекі
21.10 "Курортная зона", д/ф
22.00 Спорт, спорт, спорт...
22.15 "Ультра", м/ф

IV канал, НТВ
7.30 Мір вашаму дому
7.40, 10.30, 13.30, 16.45 СІВ
7.50 Нямецкая для дзетак
8.10 Лекцыі маляваньня
8.30 Мультфільм
8.40 "Імпэратар СНІД", д/ф
9.30 Вандроўка ў Краіну Гішпанскае мовы
10.35 АНК
12.30 Час "Рэаліста"
13.35 Крыніцы
14.05 "Падзеньне інжынэра Гарына", с. 4
15.15 Сярэдняя школа сёньня
15.45 З.Саткілава
16.15 Хто мы?
17.00 "Чароўныя гады"
17.30 Такое спартовае жыцьцё
18.00, 21.00, 23.00 Сёньня
18.35 Герой дня
19.00 "У адчаі шукаю Сюзан", м/ф
20.45 Мультфільм
21.35 "Прышлыя"
22.30 Часінка
23.20 Вэрсіі
23.35 "Пурпурная ружа Каіру", м/ф

8 канал
18.00 "Бэлісіма"
18.45 "Свавольнікі"
19.15 "Настырлівыя і прыгожыя"
19.45 Мульт-планэта
20.00 "Дынастыя"
20.50 Вечарніца
21.00 Дыліжанс
21.15 Музычная праграма
21.45 Ваш стыль
22.00 "Война прыватных дэтэктываў", м/ф
23.00 "Па той бок закону"

Пятніца 1 сьнежня

Беларускае тэлебачаньне
7.35 Ранішні кактэйль
7.50 Эканамікст
8.00 Люстэрка CNN
8.20 "Любімыя песьні", ф/к
9.00 ТБ – школе
9.25 Мультфільмы
9.55 "Матрос Чыжык", м/ф
11.20 Канцэртны сэзон
11.45 "Забытая мэлодыя для флейты", м/ф
15.00, 19.00, 23.00 Навіны
15.10 "На пачатку слаўных справаў", ф. 2, с. 2
16.15 Мультфільмы
16.50 Усё пра ўсё
17.10 Пэдагагічны экран
17.40 Прыватная маёмасьць
17.55 Музычны антракт
18.10 BBC, CNN
18.45 MTV
19.10 Падвор'е-95
19.30 Дзень прафілактыкі СНІДу
20.05 Вэртыкаль
20.35 Калыханка
21.00 Панарама
22.05 "Тарпэданосцы", м/ф
24.00 Эканамікст
0.10 Акалада
0.40 Пад купалам Сусьвету

ОРТ
5.00 Тэлераніца
7.30, 18.05 Выбары-95
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.00 Навіны
8.15, 17.20 "Трапіканка"
9.00 Каб памяталі
9.40 Грай, гармонік!
10.10 Мультфільм
10.25 Пакуль усе дома
11.10 ТРК "Мір"
12.00 Тэніс. Davis Cup. Расея – ЗША
18.40 Поле цудаў
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час
22.40 Траса
23.10 "Твін Пікс. Агонь, ідзі са мною", м/ф
1.30 Хіт-канвэер
2.00 "Дульсінэя Табоская", м/ф,с.1

Канал "Расея"
6.30 Час спраўных людзей
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вестки
7.25 Патрабуюцца...
7.30 Зоркі гавораць
7.35 Рытміка
7.50 Усяго пакрыху
8.10 Сялянскае пытаньне
8.30, 17.40 Выбары-95
9.05 Тэлегазэта
9.10 "Без спадкаемцы", д/ф
9.50 Ключавы момант
10.20 Міліцэйская кроніка
10.30 Гандлёвы дом
10.45 Мульты-пульці
11.15 Новая лінія
15.05 Там-там навіны
15.20 Сьвята штодня
15.30 Падоўжанка
15.50 Месяцаслоў
16.20 Вашае права
16.35 Дыснэй па пятніцах
17.35 Ніхто не забыты
18.15 Клуб выбарщчыкаў
18.25 Урадавыя будні
19.25 Падрабязнасьці
19.40 "Мітурга ўдваёх", м/ф
20.55 Прагноз надвор'я
21.00 Тэніс. Davis Cup. Расея – ЗША
22.30 Рака часу
22.35 Аўтаміг
22.40 Служба 299-00-00
22.55 "Таіс", м/ф

Санкт-Пецярбург
12.00, 18.30, 21.45 Інфарм-TV
12.10 Стыль жыцьця
12.25, 14.30, 21.05 Музычны момант
12.30 Нямецкая хваля
12.45 Мультфільм
13.00 Хуткая дапамога
13.35, 18.55 "Мануэла"
14.20 Парады садаводам
16.15 Казка за казкай
17.00, 20.00 Выбары-95
17.40 Ленаблтэлекампанія
18.05 Тэлекрама
18.10 Вялікі фэстываль
18.50 Спартовыя навіны
19.50 Тэлеслужба бясьпекі
21.10 Прыватная справа
22.00 Спорт, спорт, спорт...
22.15 Як выйдзе
22.45 "Нечаканая каляіна", м/ф

IV канал, НТВ
7.30 Мір вашаму дому
7.40, 10.30, 13.30, 16.45 СІВ
7.50 Ангельская для дзетак
8.10 Смачна, вельмі смачна!
8.20 Мультфільм
8.30 Пераўтварэньне
9.00 Брытанія сёньня
9.30 Пачынаем спраўную ангельскую
10.00 Burda moden прапануе...
10.35 АНК
12.30 Час "Рэаліста"
13.35 Казкі для бацькоў
14.10 Зорны дождж
15.05 Мультфільм
15.15 "Гісторыя з мэтрапажам",м/ф
15.50 Дары І.Буніну
16.30 Кактэйль
17.00 "Чароўныя гады"
17.30 Футбольны клуб
18.00, 21.00, 23.00 Сёньня
18.35 Герой дня
19.00 "Сьцеражыся аўтамабілю", м/ф
20.35 Мультфільмы
21.35 "Прышлыя"
22.30 Часінка

8 канал
18.00 "Бэлісіма"
18.45 Дом вокнамі ў дзяцінства
19.15 "Настырлівыя і прыгожыя"
19.45 Мульт-планэта
20.00 "Дынастыя"
20.50 Вечарніца
21.00 Навіны К-відэа
21.15 "Карабель каханьня"
22.00 Маскі-шоў
22.30 "Гіцаль і кароль", м/ф, с. 1

СПОРТ

Фігурнае катаньне

Увесь сьвет абляцела трагічная вестка: ня стала Сяргея Грынькова. Кацярына Гардзеева і яе муж Сяргей Грынькоў упершыню сталі пераможцамі яшчэ ў 1986 годзе, калі заваявалі званьне чэмпіёнаў сьвету і Эўропы. З таго часу яны некалькі разоў заваёўвалі вышэйшыя тытулы, у тым ліку двойчы – на Алімпійскіх гульнях: у Альбэрвілі (1992г.) і Ліле-хамэры (1994 г.).

Падчас трэніроўкі ў алімпійскім цэнтры ў Лэйк-Плэсідзе (ЗША), выконваючы адзін з элемэнтаў, Сяргей страціў прытомнасьць. Хуткая дапамога даставіла яго ў бліжэйшы шпіталь, але выратаваць яго не ўдалося – Сяргей памёр праз гадзіну, так і не апрытомнеўшы. Пахаваюць яго ў Маскве. Сіратою засталася двухгадовая дачка Даша. У лютым Сяргею Грынькову споўнілася б 29 гадоў.

Тэніс

1 мільён 225 тысяч даляраў зарабіў Барыс Бэкер за перамогу на чэмпіянаце сьвету ў Франкфурце. Ягоны партнэр па фінале Майкал Чанг атрымаў чэк на 575 тысячаў. Жанчыны атрымалі менш: Штэфі Граф – паўмільёна. Анке Хубэр – 250 тысяч даляраў.

Футбол

Спартовы штотыднёвік "Пресс-бол" у выніку апытаньня 96 спэцыялістаў і журналістаў прызнаў Валянціна Бялькевіча ("Дынама" Менск) лепшым футбалістам Беларусі 1995 года. На другім месцы Сяргей Герасімец ("Бнэй-Егуда", Ізраіль), на трэцім – Сяргей Гурэнка ("Лакаматыў", Масква).

Падрыхтаваў
Сямён ПЛОЦ

Шахматны прынц

Інтэрвію з чэмпіёнам Эўропы

Як мы ўжо паведамлялі, 20-гадовы менскі гросмайстар Юрый Шульман стаў чэмпіёнам Эўропы сярод юніёраў па шахматах.

Гэта ўжо ня першы такі посьпех беларускіх шахматыстаў. У 1988 годзе Барыс Гельфанд, у 1992 г. – Аляксей Аляксандраў, а раней Аляксей Чарнушэвіч (да 16 гадоў) ужо заваёўвалі аналагічныя тытулы, апроч таго Юрый Ціханаў тры гады таму быў чэмпіёнам сьвету сярод хлопчыкаў да 14 гадоў. Так што перамога Шульмана не выпадковая, яна чарговы раз пацьвердзіла высокі ўзровень беларускай шахматнай школы.

Наш карэспандэнт сустрэўся з Шульманам і ўзяў у яго інтэрвію.

– Юрый, СВАБОДА віншуе вас з посьпехам. Як праходзіў чэмпіянат?

– Чэмпіянат Эўропы праводзіўся ў Ізраілі, у горадзе-спадарожніку Тэль-Авіву Халоне. У ім прымалі ўдзел 40 шахматыстаў з 34 краінаў, у тым ліку тры гросмайстары: Эран Ліс і Аляксандар Фінкель з Ізраілю ды я. ~~Дарэчы, удзельнічалі~~ таксама і ~~дзяўчаты –~~ Натальля Эдзвэрадзэ з Грузіі і малдаванка Эльміра Скрыпчэнка (таксама міжнародны гросмайстар, але сярод жанчын).

Я стараўся гуляць надзейна, па магчымасьці пазьбягаў доўгіх працягаў, што не адпавядае майму стылю. Пасьля шостага туру ў мяне было плюс два, тут мне ўдалося выйграць двойчы запар, а нічыёй у апошнім туры хапіла для таго, каб набраць 6,5 ачкі з 9 і падзяліць 1-3-е месца з ізраільцянамі Эмілем Сутоўскім і Эранам Лісам. Мне пашанцавала больш –па лепшым каафіцыенце званьне чэмпіёна дасталося мне.

– Чэмпіёнскі мэдаль суправаджаўся нейкім матар'яльным дадаткам?

– Толькі Кубкам 70-сантымэтровай вышыні, зробленым з дрэва і пластыку. На мытні доўга давялося тлумачыць ягонае паходжаньне.

– Мяркуючы па ўсім, гаспадароў было больш і яны разьлічвалі на першы прыз?

– Так, Ізраіль прадстаўлялі чатыры шахматысты. Маю перамогу яны ўспрынялі балюча. На тэлеінтэрвію запрасілі толькі сваіх – Ліса і Сутоўскага.

– З прыездам эмігрантаў з СССР-СНД шахматы ў Ізраілі падняліся на больш высокі ўзровень...

– У дні нашага чэмпіянату прайшоў таксама шахматны матч Ізраіль–Галандыя з выкарыстаньнем кампутарнай сістэмы Telekom. Каманда Ізраіля выйграла: 7,5:2,5. Усе пяцёра ізраільскіх шахматыстаў – эмігранты з былога Саюзу, у тым ліку такія вядомыя, як двухразовы чэмпіён СССР Леў Псахіс, Леанід Юдасін, Аляксандар Хузман. Дарэчы, Сутоўскі і Фінкель –таксама прыежджыя: першы – з Азэрбайджану, другі – з Украіны.

– У гэтым годзе вы ўжо перамагалі ў турнірах?

– Так, гэта ўжо трэцяя перамога. У лютым я стаў пераможцам мэмарыялу Баляслаўскага ў Менску, дзе выканаў гросмайстарскі нарматыў, а ў верасьні выйграў яшчэ адзін гросмайстарскі турнір – ва Уладзівастоку.

– Вы былі і чэмпіёнам Беларусі?

– У мінулым годзе.

– Каму вы абавязаныя сваім посьпехамі?

– Трэнэрам і бацькам. Да 1986 года я займаўся ў сн-ні Тамары Галавей, а з тых часоў і да сёньняшняга дня мяне трэніруе заслужаны трэнер СССР сп.Альберт Капэнгут.

– А бацькі?

– Яны шашысты – трэнэры па міжнародных шашках. Маці – сп-ня Надзея Іваніко, тата – сп. Марк Шульман. Гэта мае самыя адданыя балельшчыкі. А пад пільным наглядам бацькі я рабіў першыя крокі ў шахматах.

– А што апроч шахматаў?

– Я вучуся ў Акадэміі фізвыхаваньня на 4 курсе.

– Якія віды спорту вам найбольш падабаюцца?

– Заўсюды з задавальненьнем гуляю ў футбол.

– Вышыя бліжэйшыя планы?

– Магчыма, Кубак Рылтана ў Швэцыі.

– Посьпехі ня кружаць вам галаву?

– Не. Каб стаць шахматыстам высокага класу, трэба яшчэ шмат працаваць.

– Посьпехаў вам і новых перамогаў.

Сямён ПЛОЦ

Няма жыцьця ваўкам

Міністэрства лясной гаспадаркі, а таксама Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы прыроды адкрылі сэзон паляваньня на ваўкоў.

Прадугледжаны прэміяльныя выплаты за забітых драпежнікаў у памеры ад 420 тыс. рублёў да 7,5 млн. Адстрэл будзе ажыцьцяўляцца па спэцыяльных дазволах. "Усім грамадзянам дазваляецца зьнішчэньне ваўчанят у логавах". А грошы на прэміі пойдуць з пазабюджэтнага фонду аховы прыроды.

Іван ЗАСАДА

Рэдкі выпадак: рабочы чалавек меў 46 тэлевізараў

Нядаўна міліцыя затрымала кантралёра вымяральных прыбораў Гомельскага заводу пускавых рухавікоў Г.Баркоўскага.

Рабочы на працягу доўгага часу па фальшывых дакумантах браў на прадпрыемстве прадукцыю, якую потым выгадна для сябе збываў. Атрыманыя грошы ён укладваў у тавары. Падчас вобыску міліцыянты знайшлі ў Баркоўскага 47 лядоўняў, 46 тэлевізараў, 12 газавых плітаў, 12 пыласосаў, 5 мікрахвалевых печаў і шмат іншага дабра.

Валодзя ЯНЧУК

Бабруйск выбіўся ў лідары

Самая вялікая праблема для крымінальнага вышуку Бабруйска – крадзяжы.

Яны складаюць 70% ад усіх учыненых злачынстваў. Большасьць скрадзенага – з прыватнага жыльля. У асноўным "выносяць" аўдыё- і відэатэхніку або кароў ці коз. Па колькасьці крадзяжоў Бабруйск займае першыя пазіцыі ў краіне.

У масках на МАЗах

Жыхар Магілёва дамовіўся з двума менчукамі на арэнду МАЗаў.

Ён запрасіў іх у Магілёў, дзе, завёўшы ў кватэру, з дапамогай двух людзей ў масках зьвязаў гасьцей. Потым бандыты забралі дакуманты на машыны, ключы і зьбеглі. Цяпер міліцыя шукае аўтамабілі, кошт якіх перавышае паўмільярда рублёў.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Субота 2 сьнежня

Беларускае тэлебачаньне
8.00 Эканамікст
8.10 Люстэрка CNN
8.30 Мультфільм
8.40 Усё пра ўсё
9.00 Казка ў гарах
9.20 Тэлефэстываль
9.35 Калаж
10.05 Сьвет прыроды і захапленьняў
10.55 MTV
11.25 Шматгалосьсе
12.00 Раззлаваныя мужчыны
12.25 Пераможца
12.45 Памяці майстра
13.20 Асілак
14.15 Усе мы родам з дзяцінства
15.45 "Трапічная сьпёка"
16.35 Падвор'е-95
17.20 Каралеўскае паляваньне
18.00 "Шалёная баба", м/ф
19.30 Тэлеанонс
19.35 Галерэя
20.05 Міжнародныя спартовыя навіны
20.35 Калыханка
21.00 Навіны
21.45 Відзьма-нявідзьма
22.45 Залатая ліра
23.35 Пад купалам Сусьвету

ОРТ
6.45, 8.10 Пад'ём!
7.45 Слова пастыра
8.00, 17.00, 23.15 Навіны
9.30 Не зявай!
10.00 Ранішняя пошта
10.35 Смак
10.50 "Жывапіс: вялікія імёны"
11.20 Бамонд
11.40 Чалавек і закон
12.10 Дзікае поле
12.35 Акно ў Эўропу
13.00 Тэніс. Davis Cup. Расея – ЗША
16.00 Неяк раз
16.10 Шчасьлівы выпадак
17.20 "Мужыкі", м/ф
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час
20.50 Што? Дзе? Калі?
22.00 Анімацыя
22.05 "Пакроўская брама", м/ф, с. 1
23.05 "Лулу", м/ф
1.15 Музыка новага пакаленьня

Канал "Расея"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.30 Ваўкалакія, або Таямніца доктара Нікадзіма
7.45 Компас "Роста"
8.00 "Адысэя"
8.25 Залаты ключык
8.45 Этыкетка
8.55 Кліп-антракт
9.00 Парламанцкі тыдзень
9.45 Рэтра-шлягер
10.15 Кіно ў сьнежні
10.30 Кар'ера
11.00 Пілігрым
11.45 Лепшыя гульні NBA
12.45 Гарачая дзесятка
13.20 De facto
13.35 "Старая дама з Баё", ч. 1
14.25 Шостае пачуцьцё
14.55 Хто мы?
15.25 Зоркі сусьветнага экрану
15.55 Тэатар маёй памяці
16.25 Футбол бяз межаў
17.10 Шарман-шоў
18.05 Зусім сакрэтна
19.25 Мая запрашае сяброў
20.50 Прагноз надвор'я
21.00 Кліп-антракт
21.05 Тенніс. Davis Cup. Расея – ЗША
22.40, 23.55 Служба 299-00-00
22.55 Праграма "А"

Санкт-Пецярбург
9.00 Стыль жыцьця
9.15 Загадана выжыць
9.35 "Крок з даху", м/ф
11.00 Рандэву з зоркаю
11.30, 14.45, 17.35 Міжрэгіянальнае TV
12.00 Рацэпт
12.10 Тэледоктар
12.30 Гісторычны альманах
13.00 ТэСТ
13.20 "Цягнік па-за раскладам", м/ф
15.20 М.Філіпава
15.50 Храм
16.20 Залаты ключ
16.35 Кідай-ка
17.15 Крышталёвы ключ
18.10 Вялікі фэстываль
18.30, 21.45 Інфарм-TV
18.50 Смак жыцьця
19.20 "Страчаная душа", м/ф
21.00 Ня хочаш – не глядзі
22.05 Вынікі дня
22.20 Страказа
22.35 "Барсаліна і К°", м/ф

IV канал, НТВ
7.00 Вяртаньне да Бога
7.30 Мультфільм
8.10 Дзіцячая пляцоўка
9.00, 10.35, 12.00, 13.05 У гасьцёўні Сямейнага каналу
9.20 Домаўладальнік
9.35 Гэта ўсё пра кветкі
9.50 Майстрыха
10.10 Пэнсіён
10.15 Мэдыцына для вас
10.30, 13.30, 16.45 CIB
11.00 Час "Ч"
11.30 Адукацыя
12.20 У сямейны нататнік
12.45 На дарогах Расеі
12.50 Гумарыста выклікалі?
13.35, 14.00 З паўслова
13.50 Транспартны весьнік
14.15 "Дзёньнік дырэктара школы", м/ф
15.30 Дом моды
15.50 Навіны кіно
16.15 Шчыра ваш
17.00 Мультфільм
17.30 Дог-шоў
18.00, 21.00 Сёньня
18.35 "Крымінальная Расея: сучасныя кронікі"
19.05 Пілот
19.45 Акно ў прыроду
20.00 Надоечы
20.45 Лялькі
21.35 "Л-627: брудная праца", м/ф
0.05 Трэцяе вока
0.50 Playboy

8 канал
15.00 Адкрытыя нябёсы
15.45 Дом вокнамі ў дзяцінства
16.00 Хрысьціянская праграма
16.30 "Выкраданьне чарадзея", м/ф
18.15 Мульт-планэта
19.00 "Горац"
20.30 Вечарніца
20.45 На-лі-вай
21.15 "Дэтэктывы на паўстаўкі"
22.00 Сьвет забаваў
22.30 "Гіцаль і кароль", с. 2

Нядзеля 3 сьнежня

Беларускае тэлебачаньне
8.00 "Кінарэжысэр Ю.Райзман", д/ф
8.20 Навіны-TV
8.35 Аўта-парк
8.50 Тэлеанонс
8.55 Маятнік
9.50 MTV
10.20 Тураб'ектыў
10.40 Бар'еры
11.10 Арсэнал
11.40 Акно
13.40 "Закаханы па ўласным жаданьні", м/ф
15.05 Гаў-гаў
15.30, 17.20 Тэлемарафон
16.45 "Экспэдыцыя"
18.40 Кампутарны палігон
19.05 Абібок
19.35 Калыханка
20.00 Рэзананс
21.05 Карамболь
21.35 "Садоўнік з Аржантэю", м/ф
23.05 Аксамітны сэзон
23.40 Пад купалам Сусьвету

ОРТ
6.50 Спортлато
7.00, 8.10 Пад'ём!
8.00, 17.00, 23.20 Навіны
9.30 Пакуль усе дома
10.00 Ранішняя зорка
10.50 З першых рук
11.00 Падарожжа ў Карачаева-Черкесію
11.30 Сьмехапанарама
12.00 Тэніс. Davis Cup. Расея – ЗША
17.20 Футбольны агляд
17.55 Неяк раз
18.05 Клуб "Белы папугай"
19.00 "Самэрсбі", м/ф
21.00 Нядзеля
22.00 "Пакроўская брама", с. 2
23.30 Каханьне з першага погляду
0.05 Diana Ross у Маскве

Канал "Расея"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.25 Зоркі гавораць
7.30 Церам
7.45 Гасьцёўня дзеда Мазая
8.00 "Адысэя", м/ф
8.25 У сьвеце аўта- і матаспорту
8.55 Добрае раніцы
9.25 Аты-баты...
9.55 Гандлёвы дом
10.00 Весткі аб адзінаццатай
10.15 Расейскае лато
11.00 У сьвеце жывёлаў
11.55 Вялікі хакей
12.35 Кніжная лаўка
13.20 Ня вырубіць...
13.35 "Старая дама з Баё", ч. 2
14.20 Наш сад
14.50 "Сустрэча", м/ф
15.25 Весьнік моды
15.55 Скрынка перадачаў
16.10 Тры асілкі
17.00 Чароўны сьвет Дыснэя
17.55 Камэдыя становішча
18.25 У Ксюшы
19.25 "Вырадак апраметнай", м/ф
21.05 Тенніс. Davis Cup. Расея – ЗША
22.30 Рака часу
22.35 Аўтаміг
22.40, 23.45 Служба 299-00-00
22.55 Ціхі дом

Санкт-Пецярбург
8.05 Ваш дзень
8.30 Гаючае слова
9.00 Стыль жыцьця
9.15 Мультфільм
9.30 "Тэкс і валадар глыбіняў", м/ф
11.00 Нядзельны лабірынт
12.10 Музычны момант
12.15 Мультфільм
12.35 На біс
13.05 Вялікія жарсьці
13.25 Зоркі балету
14.30 Слова – дэпутатам
15.00 Студыя "Ўяві"
15.10 Экспрэс-кіно
15.25 Чэмпіянат Італіі па футболе
17.30 Зэбра
18.15 Анонс
18.30, 21.45 Інфарм-TV
18.50 Смак жыцьця
19.20 Овэр-тайм
19.35 "Расейскі Эсхіл Пэтэра Штайна", ч. 1
20.05 "Знойдзеш сябра – атрымаеш скарб", м/ф
22.15 No smoking
23.00 Адам і Эва +
23.30 Баскетбол

IV канал, НТВ
7.00 Дотык
8.10 АБВГДэйка
8.30 Дзеці Падмаскоўя
8.45 Сем Я
9.00, 10.35, 13.50, 15.00, 16.20 У гасьцёўні Сямейнага каналу
9.20 Ноў-хаў
9.55 Бонтон
10.15 Карысныя парады
10.30, 13.30, 16.45 CIB
11.00 Апоўдні
12.45 Пэнсіён
12.50 Музулік
13.20 Графаман
13.35 З паўслова
14.15 Маскоўскія манастыры
14.45 Час, партрэты, лёсы
16.20 Крок з кола
15.50 Футбол. Тэлеліга заўзятараў
17.00 "Паліцэйскі Кэтс і ягоны сабака"
17.30 Сто да аднаго
18.00 Сёньня
18.30 "Муж Баскэрвільскай псіцы", м/ф
20.00 Вынікі
21.10 "Чатыры мушкетэра Шарло", м/ф
23.10 Залатыя канькі

8 канал
15.00 "Сутнасьць", м/ф
17.00 Дом вокнамі ў дзяцінства
17.30 Сёньня з Мэрлен Хікі
18.00 "Сакрэтная місія"
18.30 Мульт-планэта
19.00 "Горац"
20.30 Вечарніца
20.45 "Дэтэктывы на паўстаўкі"
21.30 Тэлемэню
21.45 "Зрабіце мне прапанову", м/ф
23.30 Red wave

Падпісны індэкс 63887 Нумар падпісаны ў друк 23.11.95 (24.00) Надрукавана ў Аршанскай друкарні (г.Ворша, вул.Замкавая,3) © СВАБОДА Спасылка на газэту СВАБОДА абавязковая Наклад 93000